

লংমাইলুং যুটীয়া বন পরিচালনা সমিতি (জে এফ এম চি)

লেংটিং বনাঞ্চলিক, ডিমা হাচাও (পূর্ব হাফলং) সংমগ্রল

ক্ষুদ্র পরিকল্পনা

(২০১৬-১৭ বর্ষ পরা ২০২৫-২৬ লৈ)

Approved.
~~Divisional Forest Officer
Dima Haao Forest Division(East)
Hailong.~~

লংমাইলুং যুটীয়া বন পরিচালনা সমিতি দ্বাৰা প্ৰস্তুত

সহায়কাৰী

অসম বন বিভাগ

আৰু

(কম্পেল', COMPELO)

[আই আই ই (IIE), আৰ জি ভি এন (RGVN) আৰু চি এম এল (CML)]

জুলাই, ২০১৬

সংক্ষিপ্ত শব্দৰ সম্পূর্ণ নামৰ তালিকা

সংক্ষিপ্ত	সম্পূর্ণ নাম
এ পি এফ বি চি (APFBC)	বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ অসম প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায'ডাইভার্চিটি কনজাৰভেচন)
এ এফ ডি (AFD)	এজেন্সী ফ্রাঙ্ক ডি ডেভেলপমেন্ট
বি পি এল (BPL)	দাবিদ্য সীমাবেধৰ তলৰ (বিল' পভার্টি লাইন)
বিটিচি (BTC)	বড়োলেঙু স্বায়ত্তশাসিত পৰিয়দ
কম্পেল'	ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট
(COMPELO)	কনচাল্টিং ছার্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ'প্লেনিং এনহেনচিং লাইভলিহ্বড অপৰাচুনিটিজ
ইপি এ (EPA)	প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী (এন্ট্ৰি পইণ্ট এক্সিভিটী)
জি আই এছ (GIS)	ভূ-তাত্ত্বিক তথ্য ব্যৱস্থা (জিআ'গ্ৰাফিকেল ইনফৰ্মেচন চেণ্টাৰ)
এইচ এ (Ha)	হেক্টেৰ
আইআইআই (IIE)	ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (ইণ্ডিয়ান ইনসিটিউট অব এক্টাৰপ্ৰিনিয়ৰশ্বিপ)
ইডিচি (EDC)	পৰিৱেশ উন্নয়ন সমিতি
কে জি (Kg.)	কিলোগ্ৰাম
কে এম (Km.)	কিলোমিটাৰ
মানস এন পি (Mansa NP)	মানস ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান
মানস টি পি (MansaTP)	মানস ব্যৰ্থ প্ৰকল্প
এন জি অ' (NGO)	বেচৰকাৰী স্বেচ্ছাসেৱী সংস্থা (নন গভৰ্নমেণ্টেল অৰ্গেনাইজেচন)
এন টি এফ পি (NTFP)	কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন (নন চিন্মাৰ ফৰষ্টে প্ৰতিউচ্চ)
পি ডি এছ (PDS)	ৰাজহৰা বিতৰণ ব্যৱস্থা (পাইলিক ডিস্ট্ৰিবিউচন ছিষ্টেম)
পি আৰ এ (PRA)	অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰামীণ মূল্যায়ন (পার্টিচিপেটোৰি কৰেল এপ্পাইজেল)
আৰ এছ (Rs)	ভাৰতীয় টকা (ইণ্ডিয়ান ৰুপি)
এছ এইচ জি (SHG)	আৰ্থসহায়ক গোট (ছেল্ফ হেল্প গ্ৰুপ)
ভিচি ডিচি (VCDC)	গাঁও পৰিয়দ উন্নয়ন সমিতি (ভিলেজ কাউন্সিল ডেভেলপমেন্ট কমিটী)

যুটীয়া বন পরিচালনা সমিতি

(জীরিকা উন্নয়ন পরিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পরিকল্পনা)

সূচীপত্র

অধ্যায়	শিরোনাম	পৃষ্ঠা নং
১	ভূমিকা	৪
২	গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক ৰূপৰেখা	৫
৩	জীৱিকা বিশ্লেষণ-গাঁথনি (ফ্ৰেমৱৰ্ক) আৰু আহিলা	১০
৪	জীৱিকা উন্নয়ন পরিকল্পনা	১৫
৫	বন উন্নয়ন পরিকল্পনা	১৬
—	পৰিশিষ্ট তালিকা	৩২

১। ভূমিকা

<p>কম্পেল’র প্রকল্প সম্পর্কে (ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজেঁট, COMPELO) :</p>	<p>অসম বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়’ডাইভার্চিটী কনজাৰ্ভেচন)ৰ উদ্দেশ্য হৈছে— ‘নিৰ্দিষ্ট এলেকাৰ বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্বশীল জনগোষ্ঠীসমূহৰ অংশগ্ৰহণেৰে আৰু বনজ আৰু বনজবহিৰ্ভূত সম্পদৰ বহনক্ষম ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ জীৱিকা সুনিশ্চিত কৰিবলৈ বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰাৰ লগতে বহুমুখী সুসংহত পৰিকল্পনাৰে অসমত স্থিতিশীল বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু পৰিচালনৰ ব্যৱস্থা কৰা।’ প্ৰকল্পটোৰ লক্ষ্য হৈছে— ‘বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্বশীল জনগোষ্ঠীসমূহৰ সহযোগত তেওঁলোকৰ জীৱিকা আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ সংৰক্ষণ আৰু স্থিতিশীল ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে বনাঞ্চল সংৰক্ষণ আৰু পৰিৱেশতন্ত্ৰক পুনৰুদ্ধাৰ কৰা।’</p> <p>এই প্ৰকল্পটোলৈ আৰ্থিক অনুদান আগবঢ়াইছে এজেন্সী ফান্সিজ ডি ডেভেলপমেণ্ট অৰ্থাৎ ফান্স ডেভেলপমেণ্ট এজেন্সীয়ে। সহযোগ কৰিছে অসম চৰকাৰে। প্ৰকল্পটোৰ পৰিকল্পনা, ৰূপায়ণ, নিৰীক্ষণ, সমন্বয় আৰু ব্যৱস্থাপনাকে ধৰি সকলো কামৰ দায়িত্বত আছে আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়’ডাইভার্চিটী কনজাৰ্ভেচন ছ’চাইটী।</p>
<p>ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন</p>	<p>বজাৰৰ সন্তাৱনীয়তাভিত্তিক মূল্য সংযোজনৰ জৰিয়তে জীৱিকাৰ কাম-কাজ উন্নত কৰিবলৈ প্ৰকল্পটোত উদ্যোগমূলক বিকাশ, উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ জৰিয়তে মূল্য সংযোজন আৰু বিপণনৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে। জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ লগে লগে বনজ সম্পদ ওপৰত গুৰুত্ব পৰিপ্ৰেক্ষিত এনে পদক্ষেপ জৰুৰী হৈ পৰিছে। বজাৰ সন্তাৱনীয়তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বৰ্তমানে উপলব্ধ বনজ আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সামগ্ৰী আৰু সেৱাসমূহত মূল্য সংযোজনৰ উপায় উন্নৰণ কৰাটো প্ৰয়োজন হৈ পৰিছে। তদুপৰি, বনাঞ্চলভিত্তিক জীৱিকাৰ বাহিৰে জীৱিকাৰ অন্য পথ বিচাৰি উলিওৱা আৰু দক্ষতা বিকাশ পদক্ষেপৰ জৰিয়তে সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সক্ষমতা বৃদ্ধি কৰাও দৰকাৰ।</p> <p>প্ৰকল্পটোৰ অধীনত ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়নৰ কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণৰ বাবে ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিউটুট অব এণ্ট্ৰোপোলিজি’বশিপ, আই আই ই), গুৱাহাটী আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰ জি ভি এন), আৰু ‘চেণ্টৰ ফৰ মাইক্ৰ’ ফাইনেন্স এণ্ড লাইভলিছেড’ (চি এম এল)ক লৈ এখন সমিতি গঠন কৰা হৈছে। এই সমিতিখনৰ নাম দিয়া হৈছে— ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজেঁট (কনছাল্ট’ং ছার্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ’লেনিং এনহেন্স’ং লাইভলিছেড অপচুনিটিজ)’ চমুকে কম্পেল’।</p> <p>প্ৰকল্পটোৰ নিৰ্দেশনা মতে এই ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে ‘গাঁও আৰু বন বিভাগৰ বিভিন্ন অভিযান আৰু বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্বশীল সদস্যক জীৱিকাৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰা আৰু স্থিতিশীল বন ব্যৱস্থাপনাক এক প্ৰসাৰিত লক্ষ্য হিচাপে গণ্য কৰা।’ বন উন্নয়ন আৰু জীৱিকা উন্নয়ন উভয় লক্ষ্যকে এই প্ৰকল্পত সামৰি লোৱা হৈছে।</p>
<p>লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ বাবে ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা</p>	<p>অসমৰ ডিমা হাচাও জিলাত অৱস্থিত লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ বাবে ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা এই নথিত আগবঢ়োৱা হৈছে। এই জে এফ এম চি পশ্চিম হাফলং বন সংমণ্ডলৰ ডিমা হাচাওৰ অধীনত। সম্প্ৰদায়ৰ ৰূপৰেখা পৰৱৰ্তী শাখাত দিয়া হৈছে।</p>

বর্তমান ক্ষুদ্র পরিকল্পনা সম্প্রদায়ৰ পুৰুষ আৰু মহিলাসহ সকলো সদস্যৰ অংশগ্রহণৰ জৰিয়তে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। এই নথি গ্ৰামীণ অনুষ্ঠানৰ অংশগ্রহণকৰ্ত্তা (পি আৰ এ) কাৰ্য্যকৰীকৰণ হয় সম্প্রদায় আৰু ভাৰত উদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠানৰ অধীনৰ কৰ্মচাৰী সহযোগত (আই আই ই) গুৱাহাটী প্ৰকল্প জুন, ২০১৬ চনত, জুলাই ২০১৬ তাৰিখে গৃহীত কৰাৰ বাবে এই নথি আলোচনা কৰি চূড়ান্ত কৰা হয়।

২। গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক ৰূপৰেখা

অৱস্থিতি	<p>দিয়ুৰো অশ্বেণীমূলক ৰাজ্যিক বনাঞ্চল (ইউ এছ এফ)ৰ সীমামূৰীয়া অঞ্চলত বাস কৰা লোকসকলক সামৰি লোৱাৰ উদ্দেশ্যেৰে লংমাইলুং যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি (জে এফ এম চি) গঠন কৰা হৈছে। জে এফ এম চিৰ অধীনৰ অঞ্চলটো অসমৰ ডিমা হাচাও জিলাৰ হাফলং বন সংমণ্ডলৰ অধীনত।</p> <p>পৰিশিষ্ট-১ত গাঁৱৰ মানচিত্ৰ দিয়া হৈছে।</p>																														
মূল তথ্য	<p>জে এফ এম চিৰ মূল তথ্য তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।</p> <p>তালিকাক : জে এফ এম চিৰ মূল তথ্য</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">জে এফ এম চিৰ নাম</td><td style="width: 50%;">লংমাইলুং</td></tr> <tr> <td>বাসস্থান</td><td>মাইবং</td></tr> <tr> <td>ৰাজহ গাঁৱৰ</td><td>লংপ্লাং</td></tr> <tr> <td>গাঁও পঞ্চায়ত/ভি চি ডি চিৰ নাম</td><td>প্ৰযোজ্য নহয়</td></tr> <tr> <td>ৰাজহ খণ্ড</td><td>মাইবং</td></tr> <tr> <td>জিলা</td><td>ডিমা হাচাও</td></tr> <tr> <td>বন সংমণ্ডল</td><td>ডিমা হাচাও বন সংমণ্ডল (পূব) হাফলং</td></tr> <tr> <td>বন আঞ্চলিক</td><td>লেংটিং</td></tr> <tr> <td>বন লাট</td><td>উপলব্ধ নহয়</td></tr> <tr> <td>গঠন হোৱাৰ বছৰ</td><td>২০১৬</td></tr> <tr> <td>জে এফ এম চিৰ চাৰিসীমা</td><td>তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে :</td></tr> <tr> <td></td><td>উত্তৰ : মাইলু গাঁও</td></tr> <tr> <td></td><td>দক্ষিণ : লেংটিং নদী</td></tr> <tr> <td></td><td>পশ্চিম : মাইলু পথ</td></tr> <tr> <td></td><td>পূব : লেংটিং বজাৰ</td></tr> </table> <p>উৎস : জে এফ এম চি তথ্য আৰু ২০১৬ চনৰ জুন মাহত পি আৰ এ অনুশীলনৰ সময়ত হোৱা আলোচনা।</p> <p>অতিৰিক্ত বৰ্ণনা তথ্য-I (পৰিশিষ্টত দিয়া আছে)</p>	জে এফ এম চিৰ নাম	লংমাইলুং	বাসস্থান	মাইবং	ৰাজহ গাঁৱৰ	লংপ্লাং	গাঁও পঞ্চায়ত/ভি চি ডি চিৰ নাম	প্ৰযোজ্য নহয়	ৰাজহ খণ্ড	মাইবং	জিলা	ডিমা হাচাও	বন সংমণ্ডল	ডিমা হাচাও বন সংমণ্ডল (পূব) হাফলং	বন আঞ্চলিক	লেংটিং	বন লাট	উপলব্ধ নহয়	গঠন হোৱাৰ বছৰ	২০১৬	জে এফ এম চিৰ চাৰিসীমা	তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে :		উত্তৰ : মাইলু গাঁও		দক্ষিণ : লেংটিং নদী		পশ্চিম : মাইলু পথ		পূব : লেংটিং বজাৰ
জে এফ এম চিৰ নাম	লংমাইলুং																														
বাসস্থান	মাইবং																														
ৰাজহ গাঁৱৰ	লংপ্লাং																														
গাঁও পঞ্চায়ত/ভি চি ডি চিৰ নাম	প্ৰযোজ্য নহয়																														
ৰাজহ খণ্ড	মাইবং																														
জিলা	ডিমা হাচাও																														
বন সংমণ্ডল	ডিমা হাচাও বন সংমণ্ডল (পূব) হাফলং																														
বন আঞ্চলিক	লেংটিং																														
বন লাট	উপলব্ধ নহয়																														
গঠন হোৱাৰ বছৰ	২০১৬																														
জে এফ এম চিৰ চাৰিসীমা	তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে :																														
	উত্তৰ : মাইলু গাঁও																														
	দক্ষিণ : লেংটিং নদী																														
	পশ্চিম : মাইলু পথ																														
	পূব : লেংটিং বজাৰ																														

<p>কার্যকরী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ</p>	<p>জে এফ এম চি-ৰ কার্যনির্বাহক সমিতি আৰু সাধাৰণ সভাৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ তলৰ তালিকাত দিয়া হ'ল।</p> <p>তালিকা-খ : কার্যকরী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ</p> <table border="1" data-bbox="512 399 1382 765"> <tr> <td>সভাপতিৰ নাম</td><td>মহিতোষ আৰ্ডাও</td></tr> <tr> <td>সদস্য সচিবৰ নাম</td><td>প্ৰহ্লাদ লাংথাছা</td></tr> <tr> <td>কোষাধ্যক্ষৰ নাম</td><td>উপলক্ষ নহয়</td></tr> <tr> <td>কার্যকরী সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা</td><td>পুৰুষ : ০৯ মহিলা : ০৩</td></tr> <tr> <td>সাধাৰণ সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা</td><td>পুৰুষ : ০৯, মহিলা : ০৩</td></tr> </table> <p>উৎস : জে এফ এম চিৰ তথ্য।</p>	সভাপতিৰ নাম	মহিতোষ আৰ্ডাও	সদস্য সচিবৰ নাম	প্ৰহ্লাদ লাংথাছা	কোষাধ্যক্ষৰ নাম	উপলক্ষ নহয়	কার্যকরী সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	পুৰুষ : ০৯ মহিলা : ০৩	সাধাৰণ সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	পুৰুষ : ০৯, মহিলা : ০৩								
সভাপতিৰ নাম	মহিতোষ আৰ্ডাও																		
সদস্য সচিবৰ নাম	প্ৰহ্লাদ লাংথাছা																		
কোষাধ্যক্ষৰ নাম	উপলক্ষ নহয়																		
কার্যকরী সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	পুৰুষ : ০৯ মহিলা : ০৩																		
সাধাৰণ সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	পুৰুষ : ০৯, মহিলা : ০৩																		
<p>পৰিয়াল আৰু জনসংখ্যা গাঁথনি</p>	<p>গাঁওখনত বাস কৰা পৰিয়ালৰ সংখ্যা হৈছে ৬০টা। ইয়াৰে আটাইবোৰ পৰিয়াল দাবিদ্য সীমাৰেখাৰ তলত বাস কৰে। গাঁওখনৰ মুঠ জনসংখ্যা ২৯০গৰাকী। ইয়াৰে ১৬০জন পুৰুষ আৰু ১৩০গৰাকী মহিলা সদস্য। গাঁওখনৰ এশ শতাংশ লোকে অনুসূচিত জাতি (পাৰ্বত্য)ৰ অন্তৰ্ভুক্ত।</p> <p>উপর্যুক্ত বিষয়ত বিতং তথ্যৰ বাবে তালিকা-২ দ্রষ্টব্য।</p> <p>ইয়াৰ পৰা জনা যায় যে :</p> <ol style="list-style-type: none"> প্রতিটো পৰিয়ালৰ গড় সদস্য সংখ্যা হৈছে ৪.৮৩জন গাঁওখনত লিংগ অনুপাত হৈছে প্রতি ১০০০জন পুৰুষৰ বিপৰীতে মহিলাৰ সংখ্যা ৮১২গৰাকী। 																		
<p>শিক্ষা আৰু দক্ষতা বিকাশ</p>	<p>প্রায় শতকৰা ২৪.১৩ ভাগ বাসিন্দাই শিক্ষিতৰূপে জনা যায়। গাঁওখনৰ অধিকাংশ লোকে স্কুল পৰ্যায়ৰ শিক্ষা লাভ কৰিছে। আনহাতে তুলনামূলকভাৱে নগণ্য সংখ্যক পৰিয়ালৰ সদস্যইহে কলেজ আৰু বিশ্ববিদ্যালয় পৰ্যায়ৰ শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিছে।</p> <p>তালিকা গ : গাঁৱৰ শিক্ষাৰ সবিশেষ</p> <table border="1" data-bbox="512 1455 1382 1605"> <thead> <tr> <th>বয়স লিংগ</th> <th>অশিক্ষিত</th> <th>চতুৰ্থ শ্ৰেণীপৰ্যন্ত</th> <th>পঞ্চম-দশম</th> <th>দশম-দ্বাদশ</th> <th>স্নাতক</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>পুৰুষ</td> <td>৭০</td> <td>৭২</td> <td>১৮</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>মহিলা</td> <td>৫২</td> <td>৬৩</td> <td>১৫</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table> <p>আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিক— এই দুই ধৰণৰ জীৱিকা উন্নয়ন কাৰ্যসূচী গাঁওবাসীয়ে গ্ৰহণ কৰি আহিছে। জে এফ এম চি এলেকাত অনানুষ্ঠানিক দক্ষতা উন্নয়নৰ অৰ্থ হৈছে পৰম্পৰাগতভাৱে গ্ৰহণ কৰা দক্ষতা। লোকসকলৰ নিম্নোক্ত ক্ষেত্ৰসমূহত পৰম্পৰাগত দক্ষতা আছে :</p> <ol style="list-style-type: none"> ক) কৃষি খ) উদ্যোনশস্য গ) বয়ন 	বয়স লিংগ	অশিক্ষিত	চতুৰ্থ শ্ৰেণীপৰ্যন্ত	পঞ্চম-দশম	দশম-দ্বাদশ	স্নাতক	পুৰুষ	৭০	৭২	১৮	-	-	মহিলা	৫২	৬৩	১৫	-	-
বয়স লিংগ	অশিক্ষিত	চতুৰ্থ শ্ৰেণীপৰ্যন্ত	পঞ্চম-দশম	দশম-দ্বাদশ	স্নাতক														
পুৰুষ	৭০	৭২	১৮	-	-														
মহিলা	৫২	৬৩	১৫	-	-														

	সমগ্র দেশৰ লগতে বাজ্যখনতো আনুষ্ঠানিক দক্ষতা উন্নয়ন কাৰ্যসূচী প্ৰসাৰৰ বাবে চৰকাৰে সক্ৰিয় ভূমিকা পালন কৰি আহিছে। এনে কোনো আঁচনিৰ পৰা এতিয়ালৈকে গাঁওবাসী উপকৃত হোৱা নাই। কিয়নো গাঁওখন অথবা ইয়াৰ পাৰ্শ্বৰতী অঞ্চলসমূহত তেনে কোনো আঁচনি কৰায়ণ কৰা হোৱা নাই।
মাটি	প্ৰকল্প গ্ৰহণ কৰা অঞ্চলৰ ভূমিৰ প্ৰকাৰ এনেধৰণৰ : পাৰ্বত্য অঞ্চলত বালিচহীয়া আঠালেতীয়া মাটি। এই ধৰণৰ মাটিয়ে সকলো ধৰণৰ খেতিৰে উপযুক্ততা গড়ে, কাৰণ এই সমগ্র মাটিয়েই যথেষ্ট সাৰুৱা।
পানীৰ উৎসৰ পৰ্যাপ্ততা	সমীপৰতী গাঁও লেংটিৎ হাছন-২ৰ পৰা বৈ অহা লেংটিৎ নদীৰে অঞ্চলটো জীপাল।
জলবায়ু : উষ্ণতা আৰু বৰষুণ	বৰাক উপত্যকাত স্থানীয়ভাৱে ‘বিল’ বুলি কোৱা কেইবাটাও জলাশয় আছে। এই জলাশয়সমূহ মাছ আৰু আন জলজ সম্পদেৰে সমৃদ্ধ। গ্ৰীষ্মকালত তাপমান 38° চেলচিয়াছ। শীতলকালৰ তাপমাত্ৰা 7° চেলচিয়াছলৈকে হয়। আনহাতে জানুৱাৰী মাহত গড় তাপমাত্ৰা হৈছে $8-9^{\circ}$ চেলচিয়াছ। বৰষুণৰ গড় পৰিমাণ হৈছে প্ৰায় ৩০০০ মিলিমিটাৰ। বাৰিয়াৰ খাতুতেই (জুন-ছেপ্টেম্বৰ) সাধাৰণতে প্ৰায় দুই তৃতীয়াংশ বৰষুণ হয়। গাঁওখনত বাৰিয়াৰ সময়ছোৱাত আৰ্দ্ধতাৰ হাৰ উচ্চ (90 শতাংশৰো অধিক) আৰু জাৰকালি আৰ্দ্ধতাৰ হাৰ নিম্ন (30 শতাংশৰ তলত)।
বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য	স্থানীয় বনাঞ্চলৰ গ্ৰীষ্মকালীন সেউজ বনাঞ্চল হিচাপে শ্ৰেণীভুক্ত কৰিব পাৰি। মূল গছৰ প্ৰজাতিসমূহ হৈছে ছিঁড়, আজাৰ, খয়াৰ, কোৰচ আদি। বনাঞ্চলত শাক-পাচলি, ফুল, ঔষধি গছ, বাঁহ-বেত আদি কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন উপলব্ধ। এই সন্দৰ্ভত অতিবিক্ষেত্ৰ তথ্য ‘বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা’ত দিয়া হৈছে।
ভূমি ব্যৱহাৰৰ ধৰণ	গাঁৱৰ ভূমি ব্যৱহাৰৰ ধৰণ পৰিশিষ্ট-২ত বহলাই উল্লেখ কৰা হৈছে। এই পৰিশিষ্ট অনুসৰি পৰ্যবেক্ষণ কৰা কিছু গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্য নিম্নলিখিত ধৰণৰ : শস্যভূমি (বুমখেতি) : 30 শতাংশ খৰিৰ বাবে গছ ৰোৱা : 20 শতাংশ বাসস্থান : 10 (পানী কম হোৱা অঞ্চল অন্তৰ্ভুক্ত) পৰিত্যক্ত ভূমি : 10 শতাংশ অন্যান্য : 15 শতাংশ
ভূমি ধাৰণ	প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ ভূমি ধাৰণৰ ধৰণ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৩ত উল্লেখ কৰা হৈছে। এই তালিকাৰ পৰা তলৰ তথ্যসমূহ পোৱা যায় : ■ ভূমিহীন পৰিয়াল এটাও নাই। ■ ৬০টা পৰিয়াল উপাস্ত কৃষক (২ হেক্টেকৱে কম 50 টা পৰিয়াল)। ■ ক্ষুদ্ৰ কৃষক নাই ($2-10$ হেক্টেক)। ■ মুঠ ৬০টা পৰিয়াল।

<p>পশুধন</p>	<p>গাঁওখনত মুঠ পশুধনৰ সংখ্যা হৈছে ৪৮৫টো। পৰিয়ালসমূহে প্ৰতিপালন কৰা পশুধনৰ প্ৰকাৰ হৈছে এনেধৰণৰ :</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>পশুধনৰ প্ৰকাৰ</th><th>গাইগৰ</th><th>ছাগলী</th><th>কুকুৰা</th><th>গাহৰি</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>সংখ্যা</td><td>১৫</td><td>৪০</td><td>৪০০</td><td>৩০</td></tr> </tbody> </table> <p>ওপৰত উল্লিখিত তথ্যৰ সবিশেষ বিৱৰণ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৪ত দাঙি ধৰা হৈছে।</p>	পশুধনৰ প্ৰকাৰ	গাইগৰ	ছাগলী	কুকুৰা	গাহৰি	সংখ্যা	১৫	৪০	৪০০	৩০
পশুধনৰ প্ৰকাৰ	গাইগৰ	ছাগলী	কুকুৰা	গাহৰি							
সংখ্যা	১৫	৪০	৪০০	৩০							
<p>গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থা</p>	<p>যিকোনো জনগোষ্ঠীতে সাধাৰণ আন্তঃগাঁথনিৰ উপলব্ধতাই জীৱিকাৰ নিৰ্বাহক্ষম উপায় উন্নয়নত সহায় কৰে। গাঁওখনত বৰ্তমানৰ আন্তঃগাঁথনিৰ অৱস্থা সন্তোষজনক নহয়। তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৫তে গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনিৰ বৰ্তমান অৱস্থা দাঙি ধৰা হৈছে। ওপৰৰ তালিকাৰ পৰা গাঁওখনৰ বৰ্তমানৰ আন্তঃগাঁথনি সন্দৰ্ভত তলৰ তথ্যসমূহ লাভ কৰিব পাৰি :</p> <p>বস্তুগত আন্তঃগাঁথনি : বিজুলী, পানী যোগান, মোবাইল নেটৱৰ্ক আদিৰ দৰে প্ৰাথমিক আন্তঃগাঁথনিৰ পৰা গাঁওখন বথিত।</p> <p>শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্য সেৱা : গাঁওখনত শিক্ষাৰ ন্যূনতম ব্যৱস্থা নাই। ৰাজহৰা যাতায়াত ব্যৱস্থা নাই, আৰু পৰিয়ালৰ সদ্যসকলে চাইকেল ব্যৱহাৰ কৰে ঘূৰিব-মেলিবলৈ। চৰকাৰী কাৰ্যালয় : চৰকাৰী কাৰ্যালয়সমূহ (যেনে আৰক্ষী থানা, গাঁও পঞ্চায়ত কাৰ্যালয়, ৰাজহ কাৰ্যালয়, বন লাট কাৰ্যালয় আদি) গাঁওখনৰ পৰা যথেষ্ট দূৰৈত আছে। তদুপৰি গাঁওখন অথবা ইয়াৰ নিকটৱৰ্তী অঞ্চলৰ পৰা ৰাজহৰা পৰিবহণ ব্যৱস্থা নথকাৰ বাবে বাসিন্দাসকল অসুবিধাৰ সমুখীন হয়।</p> <p>বিত্তীয় অন্তভুক্তি : বেংক আৰু ডাকঘৰ আদিৰ দৰে বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানবোৰ বসতি এলেকাৰ পৰা যথেষ্ট দূৰৈত। ফলত গাঁওবাসীয়ে বেংক একাউণ্ট বা ডাকঘৰত ছেভিংচ একাউণ্ট খুলিব পৰা নাই।</p>										
<p>কৃষিশস্য</p>	<p>গাঁৱত উৎপাদিত কৃষিজাত শস্যৰ সবিশেষ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৬ত বিশদভাৱে উল্লেখ কৰা হৈছে।</p> <p>গাঁওবাসীৰ গড় ভূমি ধাৰণৰ পৰিমাণ ০.৬৩ হেক্টেৰ। অধিকাৰ্শ পৰিয়াল উপাস্ত কৃষক (১.০ হেক্টেৰতকৈ কম)। জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা নথকাৰ ববে গাঁওবাসীয়ে বৰষুণৰ সময়ছোৱাত খেতি কৰি আহিছে (জুন-ছেপ্টেম্বৰ)। ধান খেতি হৈছে গাঁওখনৰ মূল শস্য। বাৰিয়াৰ ঠিক আগে আগে নাৰ্ছাৰীত কঠীয়াৰ বাবে ধান সিঁচা হয়। বাৰিয়াৰ বৰষুণ আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগে কঠীয়া তুলি খেতিপথাৰত বোপণ কৰা হয়। শীতকালত, নৱেম্বৰ-ডিসেম্বৰৰ মাজভাগৰ ভিতৰত শস্য চপোৱা হয়। গাঁওখনৰ ৬০টা পৰিয়ালে ধানখেতি কৰে। ধান খেতি কৰা আৰু চপোৱা কাৰ্যত পুৰুষসকলক গাঁওখনৰ মহিলাসকলে সহায় কৰে।</p>										
<p>শস্য উৎপাদনৰ বিত্ত বিৱৰণ</p>	<p>গাঁওখনত শস্যৰ উৎপাদন আৰু উৎপাদনৰ পৰিমাণৰ সবিশেষ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৭ত উল্লেখ কৰা হৈছে।</p> <p>অধিকাৰ্শ পৰিয়াল চাউল আৰু তিলৰ দৰে শস্য উৎপাদনত জড়িত।</p>										

	<p>প্রতিহেষ্টের ধানৰ উৎপাদনৰ গড় পৰিমাণ হৈছে ১.৫ মেট্ৰিকটনৰ পৰা ২ মেট্ৰিকটন। প্রতিটো পৰিয়ালে প্ৰায় ১-১১ মেট্ৰিকটন ধান উৎপাদন কৰে। সঁচৰ বাবে বখা বীজৰ পৰিমাণ ১৫-২০ শতাংশ। প্রতিটো পৰিয়ালৰ সদস্য গড় জনমূৰি দৈনিক চাউল উপলব্ধ পৰিমাণ হৈছে ৫৫০-৬০০ গ্ৰাম। এয়া আই চি এম আৰু পুষ্টিকৰণীতি অনুসৰি গ্ৰাম্য নাগৰিকৰ বাবে যথেষ্ট।</p> <p>ইয়াৰ পৰা গম পোৱা যায় যে মূলতঃ খাদ্যৰ বাবে গাঁওবাসীয়ে খেতি কৰি আহিছে। কিছু পৰিমাণেহে বজাৰত বিক্ৰীৰ বাবে বাহি হয়। সেয়েহে ধানখেতিৰ পৰা উপাৰ্জন সৃষ্টি কৰাটো সীমিত। ধান বেচি গাঁওখনৰ পৰিয়ালে উপাৰ্জন কৰা গড় পৰিমাণ হৈছে ২০০০-২৫০০ টকা।</p>
পশ্চিমাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা	<p>গাঁওখনত পশ্চিমাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৮ত সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে। জে এফ এম চিখনৰ পশ্চিমাদ্যৰ মূল উৎসসমূহ হৈছে :</p> <p>ক) শস্যৰ অৱশিষ্ট খ) বনাঞ্চলৰ মাজত থকা চৰণীয়া পথাৰ গ) পৰিয়ালৰ অপচয় ঘ) সেউজ ঘাঁহ-বন আদি</p>
বজাৰ	<p>গাঁৱৰ পৰা বিভিন্ন বজাৰৰ অৱস্থান আৰু দুৰ্বত্ত তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৯ত উল্লেখ কৰা হৈছে। সম্প্ৰদায়ৰ লোকসকলে ক্ৰয়-বিক্ৰয়ৰ বাবে অহা-যোৱা কৰা বজাৰসমূহ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল :</p> <p>ক) গেলামাল/সুলভ মূল্যৰ দোকান : গাঁৱৰ ভিতৰত। খ) সামুহিক/অৰ্ধ-সামুহিক বজাৰ : গাঁৱৰ ভিতৰত লংলাং গ) প্ৰধান বজাৰ : ৪ কিলোমিটাৰ নিলগত লেংটিং</p>
জলসম্পদ	<p>তথ্য-(I)ৰ তালিকা-১০ত জলসম্পদসমূহৰ বিষয়ে সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে। পানী উপলব্ধ হোৱা প্ৰধান জলসম্পদসমূহ এনেধৰণৰ :</p> <p>ক) লেংটিং নলা : (পানীৰ উপলব্ধতা : বছৰজুৰি) খ) জুৰি (এটা) : (পানীৰ উপলব্ধতা : বছৰজুৰি)</p>
শক্তিৰ ব্যৱহাৰ	<p>গাঁৱৰ শক্তিৰ ঘাই ঘাই উৎসসমূহ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-১১ত উল্লেখ কৰা হৈছে।</p> <p>ক) কাঠখাৰি : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ৬০টা, উৎস : স্থানীয় বনাঞ্চল</p>
আৰ্থ-সামাজিক অৱস্থা	<p>সামাজিক গাঁথনি : গাঁওখনৰ বাসিন্দাসকল জনজাতীয় লোক। তেওঁলোকৰ মাজত জাতিগত ব্যৱহাৰ আছে। সমাজখনত গভীৰ সামাজিক বিভাজন পৰিলক্ষিত নহয়। মহিলাৰ স্থান সন্তোষজনক।</p> <p>অৰ্থনৈতিক অৱস্থা : অৰ্থনৈতিক পৰিস্থিতি সন্তোষজনক নহয়। গাঁওবাসীৰ মূল জীৱিকা হৈছে কৃষি আৰু উদ্যোগশস্য আদি। অধিকাংশ পৰিয়ালে বছৰি ১২,০০০-২২,০০০ টকা উপাৰ্জন কৰে। জীৱিকাৰ বাবে গাঁওখনৰ যুৱপ্ৰজন্ম আৰু আন লোকসকলৰ বৃহৎ পৰিসৰত প্ৰজনন নাই। অতিৰিক্ত তথ্য পৰৱৰ্তী অধ্যায়ত প্ৰকাশ কৰা হৈছে।</p>
মানচিত্ৰ	<p>পি আৰ এ অনুশীলনৰ ভিত্তিত পৰিশিষ্ট। তলৰ মানচিত্ৰসমূহ দিয়া হৈছে।</p> <ul style="list-style-type: none"> * গাঁৱৰ মানচিত্ৰ * গাঁৱৰ সামাজিক মানচিত্ৰ (পি আৰ এত অংশগ্ৰহণ কৰা লোকৰ নাম আৰু তথ্য) * গাঁৱৰ সামাজিক মানচিত্ৰ

৩। জীরিকাৰ সুযোগসমূহৰ বিশ্লেষণ

পি আৰ এ অনুশীলন	<p>লংমাইলুং গাঁৱত আই আই ই, গুৱাহাটীৰ গোটে নিম্নোক্ত ধৰণে পি আৰ এ অনুশীলন সম্পন্ন কৰে।</p> <p>তাৰিখ : ২৪ মে, ২০১৬</p> <p>অৱস্থান : লংঘাঁও গাঁও</p> <p>উপস্থিতিৰ সংখ্যা : ৩০</p> <p>উপস্থিতি থাকে : জে এফ এম চিৰ বিষয়বিধীয়া, গাঁওবুড়া, গাঁৱৰ বাসিন্দা, বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আদি।</p>
পি আৰ এৰ উদ্দেশ্য	<p>বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়নৰ বাবে গাঁওখনৰ পৰিয়ালসমূহৰ পৰিস্থিতি আৰু অন্যান্য প্ৰাথমিক তদন্ত সংগ্ৰহৰ লক্ষ্যৰে পি আৰ এ অনুশীলন কৰা হয়।</p>
সঁজুলিৰ ব্যৱহাৰ আৰু পি আৰ এৰ ফলাফল	<p>বিভিন্ন ধৰণৰ সঁজুলি ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল আৰু লাভ কৰা ফলাফল এনেধৰণৰ সামাজিক মানচিত্ৰ সম্পদ ৰেংকিং ভেন চিত্ৰ <p>পি আৰ এ অনুশীলনৰ ভিত্তিত পৰিশিষ্ট ৩ত তলৰ মানচিত্ৰসমূহ দিয়া হৈছে।</p> <p>লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ জীৱিকা ফ্ৰেমৱৰ্কৰ বিশ্লেষণ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় উন্নয়নৰ পুঁজি বিকাশ (ডি এফ ডি আই)ৰ বহনক্ষম জীৱিকা ফ্ৰেমৱৰ্ক ব্যৱহাৰ কৰি নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে। জে এফ এম চিত্ৰ বৰ্তমান উপলব্ধ জীৱিকাৰ পৰিস্থিতি এনেধৰণৰ :</p> <ul style="list-style-type: none"> ক) জীৱিকা সম্পদ খ) জীৱিকা প্ৰসংগ গ) সম্বাৰনীয় জীৱিকাৰ অগ্ৰোধিকাৰ স্থানাংক বিভাগীয় সম্পদ লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ জীৱিকা ফ্ৰেমৱৰ্কৰ বিশ্লেষণ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় উন্নয়নৰ পুঁজি বিকাশ (ডি এফ ডি আই)ৰ বহনক্ষম জীৱিকা ফ্ৰেমৱৰ্ক ব্যৱহাৰ কৰি নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে। জে এফ এম চিত্ৰ বৰ্তমান উপলব্ধ জীৱিকাৰ পৰিস্থিতি এনেধৰণৰ— প্ৰাকৃতিক মূলধন বস্তুগত মূলধন সামাজিক মূলধন মানৱ সম্পদ বিভাগীয় মূলধন </p>
প্ৰাকৃতিক সম্পদ	<p>লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ মূল প্ৰাকৃতিক সম্পদ হৈছে দৈয়ুৎৰা অশ্ৰেণীভুক্ত ৰাজ্যিক বনাঞ্চল।</p> <p>কাঠখৰি, সেউজীয়া পশুখাদ্য, কাঠ আদিৰ বাবে অধিকাংশ গাঁওবাসী বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। কৃষি আৰু পশুধন প্ৰতিগালনৰ বাবে নদীৰ পানী গাঁওবাসীয়ে ব্যৱহাৰ কৰে। (সবিশেষ তথ্য এফ ডি পিৰ ১০, ১১ আৰু ৩ নম্বৰ তালিকা)</p>
বস্তুগত সম্পদ	<p>লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ অধিকাংশ পৰিয়াল খেতি-বাতিৰ সৈতে জড়িত আৰু তেওঁলোক দুই হেষ্টৰতকৈ কম কৃষিভূমিৰ গৰাকী উপাস্ত কৃষক।</p> <p>এই সন্দৰ্ভত পৰিশিষ্ট-(VI)ৰ তালিকা-৩ত আলোচনা কৰা হৈছে।</p> <p>গাঁওখনৰ আটাইবোৰ কেঁচাঘৰ। শক্তিৰ উৎসমূহৰ ভিতৰত জৈৱগেছ, কেৰাচিন, বিজুলী, ৰঞ্জন গেছ আৰু মমবাতি। ঘৰৱা ব্যৱহাৰৰ বাবে গাঁওবাসী কেৱল কাঠখৰিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। কোনো পৰিয়ালৰে এল পি জি সংযোগ নাই।</p>

	(তালিকা ১০-১১) জে এফ এম চি অঞ্চলত মাত্র এখন প্রাথমিক বিদ্যালয় আছে। আন কোনো শৈক্ষিক প্রতিষ্ঠান নাই। (তালিকা-৫)																								
মানৱ সম্পদ	জে এফ এম চির ৫৭.৯৩ শতাংশ লোক শিক্ষিত। ইয়াৰে ৪২.০৯ শতাংশ লোকে উচ্চ প্রাথমিক পর্যায়ৰ শিক্ষা লাভ কৰিছে।																								
বিত্তীয় সম্পদ	জে এফ এম চি আৰু ইয়াৰ সমীপৰতী অঞ্চলত কোনো চৰকাৰী বেংক অথবা ঋণদাতা প্রতিষ্ঠান নাই। অৱশ্যে গাঁওবাসীয়ে অনানুষ্ঠানিক ঋণদাতা গোট, আঞ্চলীয়ৰ পৰা ঋণ লৈ আহিছে। অতি কমসংখ্যক লোকৰ বাণিজ্যিক বেংকত একাউণ্ট আছে। কিন্তু তেওঁলোক বিত্তীয় অন্তভুক্তিৰ সুবিধাসমূহৰ বিষয়ে জ্ঞাত নহয়।																								
জীৱিকা প্ৰসংগ	তলৰ অনুমাপকৰ ভিত্তিত লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ জীৱিকা কাৰ্যসূচী চিনান্ত কৰা হৈছে। ক) জে এফ এম চিৰ মুঠ উপাৰ্জনৰ ক্ষেত্ৰত নিৰ্দিষ্ট জীৱিকা কাৰ্যসূচীৰ অৱদান খ) নিৰ্দিষ্ট জীৱিকা কাৰ্যসূচীত উপাৰ্জন গোটৰ শতকৰা নিয়োজন। গ) সান্তাৰ্য জীৱিকা কাৰ্যসূচীত অগ্রাধিকাৰ ৰেংকিং।																								
স্থানাংক	নিম্নোক্ত বিষয়ত স্থানাংক (ৰেংকিং) নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছেঃ <ul style="list-style-type: none"> ■ জীৱিকা আৰু দক্ষতা উন্নয়ন ■ প্ৰাৰম্ভিক কাম-কাজ (ই পি এ) ওপৰৰ বিষয়বোৰ পৰিশিষ্ট-III-ত উল্লেখ কৰা হৈছে। এইবোৰ বিষয় এনেধৰণৰ : জীৱিকা আৰু দক্ষতা উন্নয়নৰ স্থানাংক ১। কৃষি ২। পশুধন পালন																								
ই পি এ-ৰ স্থানাংক	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>স্থানাংক অনুসৰি গাঁৱৰ ই পি এ</th> <th>বিতং বিৱৰণ (পৰিশিষ্ট- III-ত অতিৰিক্ত তথ্য দিয়া হৈছে)</th> <th>ধনৰ সন্তাৰ্য উৎস / বিভাগ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>১।</td><td>বিদ্যুৎ</td><td>আৰ জি জি ভি ওাই আৰু সৌৰ ব্যৱহাৰ জৰিয়তে ৮০ শতাংশ লোকক বিদ্যুৎ যোগান</td><td>আৰ জি জি ভি ওাই (ৰাজীৰ গাঁৰী প্ৰাৰম্ভিক বৈদ্যুতিকৰণ যোজনা</td></tr> <tr> <td>২।</td><td>অনাময়</td><td>প্ৰতিটো পৰিয়ালক কম খৰচী, ছেপ্টিক আৰু অনাময়ৰ বাবে শৌচাগাৰৰ ব্যৱস্থা</td><td>স্বচ্ছ ভাৰত অভিযান-জনস্বাস্থ্য কাৰিকৰী</td></tr> <tr> <td>৩।</td><td>পথ যোগাযোগ</td><td>মাইবঙ্গৰ পৰা গাঁওখনলৈ পকী বাস্তা নিৰ্মাণ</td><td>পি এম জি এছ ৱাই গড়কাপ্টানী</td></tr> <tr> <td>৪।</td><td>খোৱাপানী</td><td>কমেও পোন্দৰটা কুঁৰা নিৰ্মাণ</td><td>ই পি এ এ পি এফবি চি এন আৰ ডি ডলিউ পি</td></tr> <tr> <td>৫।</td><td>বিদ্যালয়</td><td>উচ্চ প্রাথমিক বিদ্যালয়</td><td>এছ এ এ/প্রাথমিক শিক্ষা বিভাগ</td></tr> </tbody> </table> <p>উৎসঃ পি আৰ এ</p>		স্থানাংক অনুসৰি গাঁৱৰ ই পি এ	বিতং বিৱৰণ (পৰিশিষ্ট- III-ত অতিৰিক্ত তথ্য দিয়া হৈছে)	ধনৰ সন্তাৰ্য উৎস / বিভাগ	১।	বিদ্যুৎ	আৰ জি জি ভি ওাই আৰু সৌৰ ব্যৱহাৰ জৰিয়তে ৮০ শতাংশ লোকক বিদ্যুৎ যোগান	আৰ জি জি ভি ওাই (ৰাজীৰ গাঁৰী প্ৰাৰম্ভিক বৈদ্যুতিকৰণ যোজনা	২।	অনাময়	প্ৰতিটো পৰিয়ালক কম খৰচী, ছেপ্টিক আৰু অনাময়ৰ বাবে শৌচাগাৰৰ ব্যৱস্থা	স্বচ্ছ ভাৰত অভিযান-জনস্বাস্থ্য কাৰিকৰী	৩।	পথ যোগাযোগ	মাইবঙ্গৰ পৰা গাঁওখনলৈ পকী বাস্তা নিৰ্মাণ	পি এম জি এছ ৱাই গড়কাপ্টানী	৪।	খোৱাপানী	কমেও পোন্দৰটা কুঁৰা নিৰ্মাণ	ই পি এ এ পি এফবি চি এন আৰ ডি ডলিউ পি	৫।	বিদ্যালয়	উচ্চ প্রাথমিক বিদ্যালয়	এছ এ এ/প্রাথমিক শিক্ষা বিভাগ
	স্থানাংক অনুসৰি গাঁৱৰ ই পি এ	বিতং বিৱৰণ (পৰিশিষ্ট- III-ত অতিৰিক্ত তথ্য দিয়া হৈছে)	ধনৰ সন্তাৰ্য উৎস / বিভাগ																						
১।	বিদ্যুৎ	আৰ জি জি ভি ওাই আৰু সৌৰ ব্যৱহাৰ জৰিয়তে ৮০ শতাংশ লোকক বিদ্যুৎ যোগান	আৰ জি জি ভি ওাই (ৰাজীৰ গাঁৰী প্ৰাৰম্ভিক বৈদ্যুতিকৰণ যোজনা																						
২।	অনাময়	প্ৰতিটো পৰিয়ালক কম খৰচী, ছেপ্টিক আৰু অনাময়ৰ বাবে শৌচাগাৰৰ ব্যৱস্থা	স্বচ্ছ ভাৰত অভিযান-জনস্বাস্থ্য কাৰিকৰী																						
৩।	পথ যোগাযোগ	মাইবঙ্গৰ পৰা গাঁওখনলৈ পকী বাস্তা নিৰ্মাণ	পি এম জি এছ ৱাই গড়কাপ্টানী																						
৪।	খোৱাপানী	কমেও পোন্দৰটা কুঁৰা নিৰ্মাণ	ই পি এ এ পি এফবি চি এন আৰ ডি ডলিউ পি																						
৫।	বিদ্যালয়	উচ্চ প্রাথমিক বিদ্যালয়	এছ এ এ/প্রাথমিক শিক্ষা বিভাগ																						

	<ul style="list-style-type: none"> ■ জে এফ এম চির চৌহদত এটা জে এফ এম চি কার্যালয় আৰু ৰাজহন্তা সভাঘৰ নিৰ্মাণ। ■ সামুহিক পশুধন ফার্মৰ প্ৰচাৰৰ বাবে ই পি এ পঁজিৰ পৰা কম খৰচী প্ৰতিপাদন কেন্দ্ৰ নিৰ্মাণ।
জীৱিকাৰ সুযোগ-সুবিধা	<p>চিহ্নিত কৰা জীৱিকাৰ সুযোগ-সুবিধাবোৰ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—</p> <ul style="list-style-type: none"> * কৃষি আৰু উদ্যোগসম্বন্ধীয় * পশুধন * কাৰ্যালয় বনজ উৎপাদন <p>ওপৰত উল্লেখিত বিষয়বোৰ সম্পর্কে অধিক আলোচনা তলত উল্লেখ কৰা হৈছে।</p>
বন উন্নয়ন সুবিধাসমূহ	<p>বন উন্নয়ন সুবিধা সন্দৰ্ভত স্থানীয় বাসিন্দাৰ সজাগতা ওপৰত ভিত্তি কৰি থাইজুৱাৰি জে এফ এম চিৰ বেংকিং কৰা হয়। প্ৰকল্পস্থলীৰ বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ ভিত্তিত বেংকিং তলত উল্লেখ কৰা হৈছে।</p> <ul style="list-style-type: none"> * কাৰ্য্যবিৰোপণ * ভূমিৰ সীমা নিৰ্ধাৰণ * কাৰ্য্য ভিন্ন বন উৎপাদন, ঔষধি গেছ বোপণ * নাৰ্মারীত উৎপাদিত গচ্ছ পুলি বোপণ * বনাঞ্চল ধৰণস হোৱা অঞ্চলৰ উন্নয়ন * বাঁহ বোপণ * বন সুৰক্ষা * প্ৰাকৃতিক পুনঃউৎপাদন * পশুখাদ্য বোপণ
কৃষি আৰু উদ্যোগসম্বন্ধ	<p>কৃষি আৰু উদ্যোগ শস্যৰ ক্ষেত্ৰত সুযোগ সম্পর্কে তথ্য-(II)ৰ তালিকা-১২ত পাৰ।</p> <p>প্ৰথান প্ৰথান বাধাৰোৰ—</p> <p>ক) সাৰ, দৰৱ আৰু কীটনাশক দ্রব্যৰ নগণ্য পৰিমাণৰ ব্যৱহাৰ</p> <p>খ) জলসিঞ্চন সুবিধাৰ অভাৱ</p> <p>গ) কৃষিৰ আন্তঃগাঁথনি, আধুনিক সা-সৰঞ্জাম, উদাহৰণ স্বৰূপে পাৱাৰ চিলাৰ, ট্ৰেক্টৰ, আদি</p> <p>ঘ) বেছি পৰিমাণৰ উৎপাদন দিব পৰা বীজৰ ব্যৱহাৰ নকৰা</p> <p>সুযোগসমূহ :</p> <p>ক) উপযুক্ত আৰু নিয়ন্ত্ৰিত ৰূপত দৰৱ আৰু কীটনাশক দ্রব্য ব্যৱহাৰ</p> <p>খ) নতুন আৰু আধুনিক প্ৰযুক্তিবিদ্যালয়ৰ সৃচনা</p> <p>গ) সুগঠিত প্ৰশিক্ষণসূচী। গাঁওবাসী উন্নৰাধিকাৰী সুত্ৰে খেতিত দক্ষতা লাভ কৰা। তেওঁলোক সকলোৱে দক্ষতা বৃদ্ধিৰ চেষ্টাত ব্ৰতী হয়।</p> <p>পৰামৰ্শ দিয়া কৰ্মসূচী হৈছে :</p> <ul style="list-style-type: none"> * ট্ৰেক্টৰ ব্যৱহাৰো উপযোগী প্ৰশিক্ষণ * কৃষি দক্ষতা বিকাশসূচী * কৃষিৰ দৰৱ, কীটনাশক ঔষধ, হাইব্ৰীড খেতি আদিৰ প্ৰশিক্ষণ
পশুধন	<p>পশুধন পালন-প্ৰজননৰ সুযোগ সম্পর্কে অধিক তথ্য তালিকা-১৩ত প্ৰদান কৰা হৈছে।</p> <p>প্ৰথান প্ৰথান বাধাৰোৰ হৈছে :</p> <p>ক) শোচনীয় বিত্তীয় অৱস্থা আৰু কম যোগানৰ কাৰণে বজাৰৰ পৰা পশুখাদ্য ত্ৰয় কৰাৰ অক্ষমতা।</p> <p>খ) গচ্ছ-গচ্ছনৰ পাত আৰু শস্যৰ অৱশিষ্টাংশ কেৱল ৩-৬ মাহৰ বাবেহে উপলব্ধ। গোটেই বছৰৰ বাবে সেউজ পশুখাদ্য পৰ্যাপ্ত নহয়।</p>

	<p>গ) কোনো পশু চিকিৎসা কেন্দ্র নাই।</p> <p>ঘ) যথোপযুক্তভাবে পশুপালন সম্পর্কে জ্ঞানৰ অভাব।</p> <p>সুযোগসমূহ :</p> <p>ক) উচ্চ উপার্জন পশুধন পালনৰ পৰা অনুমোদিত সূচী হ'ল</p> <p>ক) ছাগলি পালন</p> <p>খ) হাঁহ-কুকুৰা পালন</p>
কাঠ ভিন্ন বনজ উৎপাদন (এন টি এফ পি)	<p>এন টি এফ পি-ৰ সুযোগ সম্পর্কীয় তথ্য তথ্য-(II)-ৰ তালিকা-১৪ত দিয়া হৈছে।</p> <p>প্রথান বাধাবোৰ হৈছেঃ</p> <p>ক) এন ডেলিট এফ পিৰ কম উপলব্ধতা</p> <p>খ) উৎপাদন গোটৰ অভাব</p> <p>গ) প্ৰত্ৰিয়াকৰণ ইউনিট নাই</p> <p>সুযোগসমূহ :</p> <p>ক) সাৰুৱা পতিত মাটিৰ পৰ্যাপ্ততা</p> <p>পৰামৰ্শ দিয়া কৰ্মসূচীসমূহ :</p> <p>কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদনৰ বৃহৎ চাহিদা আছে। এই চাহিদা পূৰণৰ বাবে সাৰুৱা মাটিত অধিক গচ্ছৰোপণ কৰিব লাগিব।</p>
বিশেষীকৃত দক্ষতা	<p>দক্ষতা উন্নয়ন আৰু ইয়াৰ সুযোগ সম্পর্কীয় তথ্য তথ্য-(II)-ৰ তালিকা-১৫ত দিয়া হৈছে।</p> <p>প্রথান বাধাবোৰ হৈছেঃ</p> <p>ক) বিবিধ প্ৰকাৰ উৎপাদনৰ অভাব</p> <p>খ) উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ গুণগত মানৰ অভাব</p> <p>গ) টি কিউ এম কৌশলৰ অভাব</p> <p>সুযোগসমূহ :</p> <p>ক) ভাল যাতায়াত ব্যৱস্থাৰ সুবিধা দিয়া</p> <p>খ) দক্ষতনক প্ৰশিক্ষণ</p> <p>গ) চৰকাৰৰ পৰা অৰ্থনৈতিক সহায়</p> <p>পৰামৰ্শ দিয়া কৰ্মসূচীসমূহ :</p> <p>ক) আধুনিক যন্ত্ৰপাতি, সা-সঁজুলিৰ ব্যৱহাৰ সম্পর্কে প্ৰশিক্ষণ</p> <p>খ) গাঁওবাসীক আধুনিক প্ৰযুক্তি প্ৰদান</p> <p>গ) দক্ষতাৰ উন্নতকৰণ আৰু নতুন উৎপাদন সামগ্ৰীৰ বিকাশ আৰু বিবিধ প্ৰকাৰৰ উৎপাদন সম্পর্কে প্ৰশিক্ষণ</p> <p>ঘ) কেঁচামালৰ ভৰাল স্থাপন</p> <p>ঙ) প্ৰতিষ্ঠানিক ক্ৰেতাৰ সৈতে উৎপাদিত সামগ্ৰী বৃহৎ পৰিমাণে ক্ৰয়ৰ ব্যৱস্থা প্ৰদান।</p>
ঝণৰ সুবিধা	<p>এই সন্দৰ্ভত তথ্য-(II)-ৰ তালিকা-১৬ত আলোচনা কৰা হৈছে।</p> <p>প্রথান বাধাসমূহ আৰু ইয়াৰ কাৰণবোৰ :</p> <p>ক) বিভীষণ অস্তভুক্তি</p> <p>খ) অসংগঠিত ঝণদাতাসকলৰ প্ৰাধান্য</p> <p>সুযোগসমূহ :</p> <p>ক) আধুনিক বিভীষণ প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন</p> <p>খ) পৰ্যাপ্ত সজাগতা</p>

	<p>পৰামৰ্শ দিয়া কৰ্মসূচীসমূহ : ক) নিকটৱৰ্তী এলেকাত আধুনিক বিভৌয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন</p>
কৌশলগত হস্তক্ষেপ	<p>ওপৰত পৰামৰ্শ হিচাপে আগবঢ়োৱা কৰ্মসূচীসমূহৰ ভিত্তি নিম্নোক্ত বিষয়সমূহক জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবে কৌশলগত হস্তক্ষেপ হিচাপে গণ্য কৰিব পাৰি :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) কৃষি আৰু উদ্যানশস্য : ট্ৰেক্টৰ চলোৱাৰ প্ৰশিক্ষণ, কৃষি দক্ষতা উন্নয়ন কৰ্মসূচী, কীটনাশক, পতংগনাশক, সংকৰ প্ৰজাৱিৰ শস্যৰ খেতি সম্পর্কে প্ৰশিক্ষণ। ২) পশুধন : গাহৰি পালন, হাঁহ-কুকুৰি পালন ৩) এন ড্ৰিউ এফ পি : খাদ্য উন্নিদ, ভেষজ উন্নিদ আদিৰ খেতি। ৪) বিশেষ দক্ষতা : আধুনিক যন্ত্ৰপাতি আৰু সা-সঁজুলিৰ ব্যৱহাৰ সম্পর্কে প্ৰশিক্ষণ, গাঁওবাসীক আধুনিক প্ৰযুক্তি প্ৰদান, দক্ষতাৰ উন্নতকৰণ আৰু নতুন উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ উন্নারণ আৰু বিবিধ প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী উৎপাদন সম্পর্কে প্ৰশিক্ষণ, কেঁচামালৰ ভৰাল স্থাপন, প্ৰতিষ্ঠানিক ক্ৰেতাৰ সৈতে বিপণন সংযোগ গঢ়ি তোলা। ৫) ঋণৰ ব্যৱস্থা : নিকটৱৰ্তী এলেকাত আধুনিক বিভৌয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন। <p>তলত উল্লেখ কৰা অনুবাদকৰ জৰিয়তে জীৱিকাৰ সুবিধাসমূহৰ বিশ্লেষণৰ ফ্ৰেমৱৰ্ক প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।</p> <ol style="list-style-type: none"> ক) জীৱিকা সম্পদ খ) জীৱিকা প্ৰসংগ গ) সান্তাৰ্য জীৱিকাৰ অগ্ৰাধিকাৰ বেংকিং।

৪। জীরিকা উন্নয়ন পরিকল্পনা

<p>উপার্জন বৃদ্ধির কাম-কাজ</p> <p>গাঁওত পরিকল্পনা করা উপার্জন বৃদ্ধির প্রধান কাম-কাজবোর হেচে :</p> <p>কৃষিখণ্ড :</p> <ul style="list-style-type: none"> ১। কৃষি ২। পশুখন ৩। উদ্যানশস্য <p>কৃষি বাহিভূত খণ্ড :</p> <ul style="list-style-type: none"> ১। হস্তত্ত্ব / বয়ন ২। হস্তশিল্প <p>উৎস : তথ্য ৪ ব ৩২ নম্বৰ তালিকা</p>	<p>গাঁওখনৰ আঞ্চলিক গোটবোৱে তলৰ কৰ্মসূচী সম্পর্কে পৰিকল্পনা কৰিব পাৰে :</p> <ul style="list-style-type: none"> ১। যুটোয়া দায়বদ্ধতা গোট (জে এল জি) গঠন আৰু সংগঠিতকৰণ ২। সমূহীয়াভাৱে জীৱিকাৰ কাম-কাজত গাঁওবাসীক চামিলকৰণ <p>উৎস : তথ্য ৪ ব ৩৩ নম্বৰ তালিকা</p>
<p>শিক্ষার উদ্দেশ্যে ভ্রমণ</p>	<p>পশু চিকিৎসা বিভাগ দৰ্শন। উৎস : তথ্য ৪ ব ৩২ নম্বৰ তালিকা</p>
<p>কৰ্ম আঁচনিৰ সাৰাংশ</p>	<p>পৰৱৰ্তী পৃষ্ঠাত দিয়া হৈছে।</p>
<p>সম্পৃক্তকৰণ</p>	<p>ভাৰত চৰকাৰৰ তলৰ আঁচনিসমূহৰ সৈতে পৰিকল্পনা কৰা কাৰ্যব্যৱস্থাৰ উদ্যোগসমূহক সম্পৃক্ত কৰিব পাৰি :</p> <ul style="list-style-type: none"> ক) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্রামীণ নিয়োগ নিশ্চিত আঁচনি— গ্রামীণ নিয়োগৰ বাবে খ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি বিকাশ যোজনা— কৃষি আৰু কৃষি-সংশ্লিষ্ট কাম-কাজৰ উন্নয়নৰ বাবে। গ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি সিদ্ধন যোজনা — জল বিভাজিকা উন্নয়নসহ জলসিদ্ধনৰ বাবে। ঘ) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্রামীণ জীৱিকা মিছন। ঙ) দক্ষতা উন্নয়ন কৰ্মসূচী। চ) শিক্ষা, ৰেচম, পশুচিকিৎসা, জলসিদ্ধন, উদ্যোগ আৰু মীন বিভাগৰ পৰা সহায়। ছ) গ্রামোন্নয়ন আৰু জীৱিকাৰ বাবে উপযুক্ত বুলি বিবেচিত অন্যান্য আঁচনি। <p>ওপৰত উল্লেখিত সম্পৃক্তকৰণে বৰ্তমান পৰিকল্পনাসমূহক সফল কৰি তোলাৰ লগতে এই পৰিকল্পনাৰ কৰ্মসূচী ৰূপায়ণৰ পৰৱৰ্তী কালছোৱাতো সহায় কৰিব।</p>

৫। বনোময়ন পরিকল্পনা

লংমাইলুং জে এফ এম চি-ব ক্ষুদ্র পরিকল্পনার অংশ হিচাপে গাঁও পর্যায়ত বন উন্নয়ন পরিকল্পনা বিতৎ পি আৰ এ অনুশীলনৰ পিছত প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। এই পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্যসমূহ হ'ল জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ, পাৰিৱেশিক কাৰ্যসূচী আৰু জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলত উৎপাদন সক্ষমতা, এক স্থিতিশীল ব্যৱস্থাৰ জৰিয়তে সম্প্ৰদায়ৰ উপভোগ আৰু জীৱনধাৰণৰ প্ৰয়োজনীয়তাসমূহ লাভ কৰা।

১। জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থা

লংমাইলুং জে এফ এম চি-ব অন্তৰ্গত বনাঞ্চলসমূহৰ বাবে এই ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাই তলৰ বিভাগসমূহ বিবেচনা কৰা হৈছে।

ক) জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ দায়িত্ব বন বিভাগক।

খ) বনাঞ্চলৰ বাহিৰ সামুহিক অঞ্চল আৰু আন ভূমিত গছ ৰোপণ।

উপৰোক্ত দুয়োটা বিভাগৰে জে এফ এম চি বনাঞ্চলৰ অৱস্থা সম্পর্কে তলত আলোচনা কৰা হ'ল :

১.১। বনাঞ্চল আৰু তাৰ অৱস্থা

জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলৰ পূৰ্ণ বিৱৰণ প্ৰফ'মা-৩ৰ অধীনত তালিকা-৩.১ত দাখিল কৰা হৈছে ('বনোময়ন পৰিকল্পনা'), যিসমূহ এই ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাত পৰিশিষ্ট হিচাপে সংলগ্ন কৰা হৈছে। অন্যান্য বৃক্ষৰোপিত এলেকা (বা বৃক্ষৰোপণ কৰিবলগা) বিবেচনা কৰাৰ পিছত, লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থা তলত দিয়াৰ দৰে সাৰসংক্ষেপ কৰা হৈছে।

তালিকা-১ : লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থা

চিহ্নিকৰণ	জে এফ এম চি আয়তন (হেক্টাৰ) বনাঞ্চলৰ	গাঁৰৰ পৰা দূৰত্ব (কিঃ মিঃ)	বনাঞ্চলৰ অৱস্থা (ভাল-বনৰ ৪০% আৰু ততোধিক গ্ৰাউন ঘনত্ব বাকী-'ক্ষতিগ্ৰস্ত')	সম্প্ৰদায়ৰ দ্বাৰা ব্যৱহাৰৰ ব্যৱধানতা (২-৩ মাহ/৩-৬ মাহ/৬-৯ মাহ/৯ মাহৰ বেছি)
(ক) ন্যস্ত বনাঞ্চল				
সংৰক্ষিত বনাঞ্চল নাম : দৈয়ুংৰা বনাঞ্চলিক, ডিমা হাচাও পশ্চিম সংমণ্ডল বৰ্বট	১০০ হেক্টাৰ	২ কিঃমিঃ	ভাল এলেকা : ৬০ হেক্টাৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত এলেকা : ৪০হেক্টাৰ	২-৩ মাহৰ বেছি
(খ) অন্যান্য রোপিত এলেকা				
বনাঞ্চল প্ৰকাৰ : মোকল ভি এফ			ভাল অঞ্চল -নাই শোচনী অঞ্চল -নাই	
মুঠ	১০০ হেক্টাৰ		ভাল এলেকা : ৬০ হেক্টাৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত এলেকা : ৪০হেক্টাৰ	

উৎস : প্ৰফ'মা-৩, তালিকা ৩.১ / বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰীআৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

ইয়াৰ পৰা দেখা গ'ল যে লংমাইলুঁ জে এফ এম চিৰ অধীনস্থ বনাঞ্চলৰ ভূমি ১০০ হেক্টের। ইয়াৰে ৭৫ হেক্টেৰ ভাল আৰু ২৫ হেক্টেৰ শোচনীয় অৱস্থাত আছে।

১.২। বনাঞ্চলৰ মাটিৰ প্ৰকাৰ :

লংমাইলুঁ জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলসমূহৰ মাটি আঠালেতীয়া। বনাঞ্চলৰ ভূমিৰ প্ৰকাৰৰ কিছু তথ্য তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হৈছে।

তালিকা- ২ : লংমাইলুঁ জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ মাটিৰ প্ৰকাৰ

স্থিতি মাপ	ন্যস্ত বনাঞ্চলৰ অৱস্থা	বৃক্ষৰোপিত অন্যান্য এলেকাৰ অৱস্থা
উৰ্বৰতাৰ পৰ্যায়	২.৩ বৰ পৰা ২.৯৪ শতাংশলৈ জৈৱিক সহজলভ্য এন পি ২০৫ আৰু কে ২০ মাটিৰ গুণাগুণ তুলনামূলভাৱে কম	
ভূমি ক্ষয়ৰ অৱস্থা		
উপস্থিতি :		
(ক) পলস	২৫ শতাংশ	
(খ) ৰোকামাটি	৩০ শতাংশ	
(গ) ন-উৰ্বৰ ভূমি	নিম্ন	
(ঘ) বালিচাহি	৪৫ শতাংশ	

উৎস : প্ৰকৰ্মা-৩, ‘খ। বনাঞ্চলৰ মাটিৰ প্ৰকাৰ’ / বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু স্থানীয় গাঁওবাসীৰ সৈতে হোৱা আলোচনা।
লংমাইলুঁ জে এফ এম চিৰ বাবে; বনাঞ্চলৰ মাটিৰ প্ৰকাৰৰ উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্যসমূহৰ সাৰাংশ তলত দিয়া হ'ল :

- ক) এণ্টিচল (৩২.৩ শতাংশ)
- খ) ইনছেপ্টিচল (৪৯.৩ শতাংশ)
- গ) আলফিচল (১০.৩ শতাংশ)
- ঘ) ইউল্টছল (৮.১ শতাংশ)

১.৩। বনাঞ্চলৰ বৰ্তমান উদ্ভিদসমূহ

লংমাইলুঁ জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ বৰ্তমান উদ্ভিদসমূহৰ নাম তলত উল্লেখ কৰা হ'ল। স্থানীয় বনাঞ্চলক পাতল সেমেকা বনাঞ্চল হিচাপে শ্ৰেণীভুক্ত কৰিব পাৰ।

তালিকা- ৩ : লংমাইলুঁ জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ বৰ্তমান উদ্ভিদসমূহ

প্ৰজাতি	স্থানীয় নাম	বৈজ্ঞানিক নাম
মূল বনাঞ্চল	শিৰিখ	এলবিজিয়া লেবক
সহকাৰী	গমাৰি	মেলিনা আৰবৰ্বিয়া
	চেকীয়া	ফাৰ্ণচু
	ভোটজলকীয়া	কেপচিকাম চাইনীজ
ঔষধি গচ্ছ	অৰ্জুন	টাৰ্মিনেলিয়া অৰ্জুন
	শিলিখা	টাৰ্মিমিলীয়া চেবুলা

	নিম	আজাদিবাচ্টা ইঙ্গিকা
	আমলখি	ফিরান্তাছ এমালিকা
অন্যন্য উৎপন্ন বস্তু	জৰী বেত	কেলেমাছ ইৰেষ্টোছ
	জাতি বেত	কেলেমাছ টেনিয়াছ
	ৰাইদাং বেত	কেলামাছ টেনিয়া
	চুলি বেত	কেলামাছ ফেগেল্লাম
	লেজাই বেত	কেলামাছ ফুৰিবাণুছ
	কেঁকো বাঁহ	ডি হেমিল্টনী
	পাহাৰীয়া জাতি বাঁহ	অ'ক্সিটেনথেৰা পার্ভিফ'লিয়া
	ডলু বাঁহ	শ্বিজষ্টাচিয়ামডুলোৱা
	আমলখি	এমালিকা অফিচিনেলিছ
	হলখ	টাৰ্মিনেলিয়া মাইবিআ'কাৰ্পা
	হোলোং	ডিপটেৰ'কাৰপাছমেঞ্চকাৰপাছ
	অর্জুন	টাৰ্মিনেলিয়া অর্জুন
	আগৰ	আকুইলাবিয়াআগাঙ্গোচা

উৎস : প্র'ফর্মা-৩ (গ) উত্তিদ আৰু প্রাণী জগতৰ উপলব্ধ উপাদান-বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

২ বনজ উৎপাদনৰ ঘৰুৱা চাহিদা

স্থানীয় সম্প্ৰদায়ৰ ঘৰুৱা চাহিদাৰ বাবে বনজ উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতাৰ তথ্য তলৰ তালিকাত দাঙি ধৰা হ'ল।

২.১। জে এফ এম চি-ৰ অতীতৰ সুৰক্ষা ব্যৱস্থা

লংমাইলুং জে এফ এম চিত অতীতত লোৱা বন সুৰক্ষা ব্যৱস্থাসমূহ তলত আলোচনা কৰা হ'ল :

- ক) জড়িত পৰিয়াল : ৬০
- খ) জড়িত লোকৰ সংখ্যা : ৬০ (প্রতিটো পৰিয়ালৰ এজনকৈ)
- গ) গৃহীত ব্যৱস্থাৰ সাৰাংশ : উপলব্ধ নহয়
- ঘ) কোনো আনুষ্ঠানিক ব্যৱস্থা : উপলব্ধ নহয়

উৎস : প্র'ফর্মা-৩, জে এফ এম চি-ৰ অৱস্থা- viii + ix / বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চি-ৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

তালিকা- ৪ (ক) : জে এফ এম চির প্রতিটো পরিয়ালৰ বনজ উৎপাদনৰ ঘৰণা চাহিদা

বনজ উৎপাদনৰ নাম	পরিয়ালৰ গড় চাহিদা		বৰ্তমান কিভাৱে চাহিদা পূৰণ হৈছে	উৎস
	চাহিদাৰ সময় ব্যৱধান	আনুমানিক পৰিমাণ		
কাঠখৰি	নিয়মীয়া	দৈনিক ৬৫-৭০ কিঃগ্রাঃ	-	বনাধ্বল
ঘৰৰ বাবে কাঠ	বছৰত এবাৰ	২ ডাল	-	বনাধ্বল
কৃষি সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—	—
খুঁটা / বাঁহ	মা হত এবাৰ	২-৩ ডাল প্রতিমাহে	-	বনাধ্বল
বনাধ্বলৰ পৰা পশুখাদ্য	নিয়মীয়া	৫-৬ কিঃগ্রাঃ	—	বনাধ্বল
এন টি এফ পি	নিয়মীয়া	২-৩ কিঃগ্রাঃ	—	বনাধ্বল
অন্যান্য	—	—	—	—

উৎস : ৰীতি -৩, তালিকা : ৩.২ বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ মুঠ ৩১০টা পরিয়াল আছে। ওপৰৰ তালিকা আৰু এই পরিয়ালৰ সংখ্যাৰ পৰা এইটো গম পোৱা যায় যে লংমাইলুং গাঁৱৰ বাবে বছৰি মুঠ বনজ উৎপাদনৰ চাহিদা নিজৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে তলত দিয়া ধৰণৰ—

তালিকা- ৪ (খ) : লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ সকলো পরিয়ালৰ বনজ উৎপাদনৰ মুঠ বাৰ্ষিক চাহিদা

বনজ উৎপাদনৰ নাম	সম্প্ৰদায়ৰ চাহিদা বাৰ্ষিক কিঃগ্রাঃ (*)	মন্তব্য
কাঠখৰি	১১২৪০০ কিঃগ্রাঃ	গোটেই বছৰি
ঘৰৰ বাবে কাঠ	৬০ডাল	ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী
আচবাৰৰ সৰু কাঠ	-	-
বাঁহ	৪৮০ ডাল বাঁহ	ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী
বনাধ্বলৰ পৰা পশুখাদ্য	১০৯৫০০	গোটেই বছৰ জুৱি
এন টি এফ পি	৬৫৭০০	গোটেই বছৰ জুৱি
অন্যান্য	—	—

উৎস : তালিকা : ৪ (ক) ওপৰত আৰু সম্প্ৰদায়ৰ নথিৰ পৰা সম্পূৰ্ণ পরিয়ালৰ সদস্য :

(*) গড় হিচাপে থুলমূল কৈ পরিয়ালৰ প্ৰয়োজনীয় পৰিমাণ তালিকা : ৪ (ক) $\times$ ৬০ পরিয়ালসমূহ।

২.৩। গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সামগ্ৰী সংগ্ৰহ আৰু বিপণন

পরিয়ালৰ ঘৰণা ব্যৱহাৰৰ উপৰি এই ধৰণৰ সামগ্ৰী সংগ্ৰহ কৰি স্থানীয় বজাৰত বিক্ৰীৰ জৰিয়তে গাঁওবাসী বনজ উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণনৰ তথ্য তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা- ৫ (ক) : লংমাইলুং জে এফ এম চির গাঁওবাসীর দ্বারা বনজ উৎপাদন সংগ্রহ আৰু বিপণন

বনজ উৎপাদনৰ নাম	বিপণনৰ বাবে সংগ্রহ			সংগ্রহৰ স্থান
	খাতু / মাহ	সংগ্রহকাৰী পৰিয়ালৰ সংখ্যা	সংগ্ৰহীত সামগ্ৰীৰ গড় পৰিমাণ (কিং গ্ৰাম)	
কাঠখৰি	বছৰজুৰি	৬০	৩৩২০	বনাধ্বল
ঘৰৰ বাবে কাঠ	ডিচে-জানু	৬০	৪ ডাল	বনাধ্বল
সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—	—
বাঁহ	ডিচে-জানু	৬০	১৪ ডাল	বনাধ্বল
খুঁটা	-	-	-	-
বনাধ্বলৰ পৰা পশুখাদ্য	বছৰজুৰি	৬০	৭ কিংগ্রাম (প্ৰতিদিনে)	বনাধ্বল
এন টি এফ পি	বছৰজুৰি	৬০	৯-১১ কিংগ্রাম (প্ৰতিদিনে)	বনাধ্বল
অন্যান্য	—	—	—	—

উৎস : পার্ফমা-৩/তালিকা ৩.৩/ বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

ওপৰৰ তালিকাত উল্লিখিত তথ্যৰ লগত সম্পর্কিত কিছু প্ৰাসংগিক তথ্য তলৰ তালিকাত দিয়া হ'ল।

তালিকা- ৫ (খ) : বনজ উৎপাদন সংগ্রহ আৰু বিপণন— অতিৰিক্ত তথ্য লংমাইলুং জে এফ এম চি

বনজ উৎপাদনৰ নাম	উদ্ভৃত বিপণন (কিঃ প্রাঃ)	কেনেদেৰে বিপণন কৰা হয়	বনজ উৎপাদন বিক্ৰীৰ মাধ্যমেৰে প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ গড় আয়
কাঠখৰি	১২৬০০০	লেংটিং বজাৰ	১৭০০-২১০০ প্ৰতিমাহে
ঘৰৰ বাবে কাঠ	—	—	—
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	৩০-৪৫ডেল	লেংটিং বজাৰ	৭০০-১২৫০ প্ৰতিমাহে
খুঁটা	—	—	—
বনাথঘলৰ পৰা পশুখাদ্য	১৮০০	লেংটিং বজাৰ	১০০০-১৫০০ প্ৰতিমাহে
এন টি এফ পি	—	—	—
অন্যান্য—	—	—	—

উৎস : পাৰ্ফৰ্মা-৩/তালিকা ৩.৪/ বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

২.৪। বনজ উৎপাদনৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ মুঠ পৰিমাণ ঘৰুৱা ব্যৱহাৰ আৰু বিপণন

প্ৰাক অধ্যায়ৰ তথ্যৰ ভিত্তিত লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীৰ বনজ উৎপাদনৰ মুঠ প্ৰয়োজনীয়তা তলত সংক্ষিপ্তকৰণ কৰা হৈছে।

তালিকা ৪(খ) আৰু ৫(খ) এ অধ্যায়

৩। বন সুৰক্ষা সমস্যাসমূহ

৩.১। সুৰক্ষা সমস্যাসমূহ

লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ বনাথঘল সুৰক্ষাৰ বিষয়সমূহ সংক্ষিপ্তভাৱে তলত দিয়া হ'ল—

তালিকা- ৭ : লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ সুৰক্ষা সমস্যাসমূহ

সমস্যাৰ ধৰণ	প্ৰাসংগিক (হয়/নহয়)	গুৰুত্ব (হয়/নহয়)
চৰণীয়া পথাৰ-স্থানীয় পশু	হয়	হয়
চৰণীয়া পথাৰ- অন্যান্য এলেকাৰ পশু	হয়	হয়
বেআইনীভাৱে কাঠকটা	নহয়	নহয়
কাঠ চোৰাং চালান	হয়	হয়
দুঃঢ়নাবশতঃ অগ্নিকাণ্ড	হয়	হয়
বনভূমি বেদখল	হয়	হয়
সাপে কামোৰাৰ ঘটনা/জীৱনৰ ভাবুকি/	হয়	হয়
বন সুৰক্ষাত বিপদ		
ভেষজ উদ্ভিদ চুৰি	হয়	নহয়

উৎস : প্ৰফ’ৰ্মা-৩, তালিকা ৫.৫/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

এইদৰে উপৰোক্ত জে এফ এম চিত বন সুৰক্ষা সম্পর্কীয় বিষয়ত সমুখীন হোৱা দিশসমূহ হ'ল—

- ক) চৰণীয়া পথাৰ — স্থানীয় জন্ম
- খ) চৰণীয়া পথাৰ — অন্যান্য এলেকাৰ জন্ম

৩.২। বনাঞ্চল ক্ষতিৰ কাৰণসমূহ

লংমাইলুং সন্মিলিত জে এফ এম চিত বনাঞ্চল অনুন্নয়নৰ কাৰণসমূহ তলত দিয়াৰ দৰে উল্লেখ কৰিব পাৰি—

- ক) কোনো বৈজ্ঞানিক পৰিকল্পনা নাই
- খ) জনজাতীয় মানুহৰ পৰম্পৰাগত খেতি
- গ) পাৰ্বত্য এলেকাৰ দিশত উগ্রপছ্টী সমস্যা

(উৎসঃ প্ৰফ'মা-৩, তালিকা ৩.৬/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা)

৪। বনাঞ্চল উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বিষয়সমূহ

লংমাইলুং জে এফ এম চি-ত বনাঞ্চল উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বিষয়সমূহ তলৰ উপ-শাখাত দিয়াৰ দৰে উল্লেখ কৰিব পাৰি, যেনে সুৰক্ষাৰ পৰিকল্পনা, বন উন্নয়ন (পৰিচৰ্যা), নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন, তত্ত্বাবধান আৰু বিবিধ প্ৰকাৰৰ কাম-কাজ।

৪.১। সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

সুৰক্ষা পৰিকল্পনাৰ বিষয়সমূহ তলত দিয়াৰ দৰে— লংমাইলুং জে এফ এম চি-ৰ বন সুৰক্ষা সম্পর্কীয় বিষয়সমূহ পূৰ্বে আলোচিত উপশাখা ৩.১-ৰ পৰা আলোচনা কৰা হৈছে।

তালিকা- ৮ : লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

সুৰক্ষা কৰ্ম (প্ৰযোজ্য হিচাপে প্ৰফ'মা-৩ৰ তালিকা ৩.৭-ৰ পৰা পূৰণ কৰা হ'ব)	বনাঞ্চল এলেকাৰ অৱস্থিতি	ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ সংখ্যাগত মান নিৰ্ণয় (দৈৰ্ঘ্য, আয়তন, আকাৰ ইত্যাদি)	সময়-কাল	অগ্ৰাধিকাৰ (উচ্চ /মধ্যম/নিম্ন)
১। পহৰাদাৰ নিয়োগ	সংৰক্ষিত বনাঞ্চল	৩ কিলোমিটাৰ	সন্ধিয়া ৬ বজাৰ পৰা পুৱা ৬ বজা	উচ্চ
২। চোৰাংচোৱা বঁটা	সংৰক্ষিত বনাঞ্চল	৩ কিলোমিটাৰ	যিকোনো সময়ত	উচ্চ
৩। আঁশি সুৰক্ষা	সংৰক্ষিত বনাঞ্চল	৩ কিলোমিটাৰ	যিকোনো সময়ত	উচ্চ

উৎসঃ প্ৰফ'মা-৩, তালিকা- ৩.৭/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

এইদৰে লংমাইলুং সন্মিলিত জে এফ এম চিত পৰিকল্পনা কৰা উল্লেখযোগ্য প্ৰতিৰক্ষা ব্যৱস্থাসমূহ (উচ্চ/মধ্যম/অগ্ৰাধিকাৰসহ) তলত দিয়াৰ দৰে—

- ক) বেৰ
- খ) আঁশি সুৰক্ষা

৪.২। প্রস্তাবিত কাম-কাজৰ প্ৰকাৰ

লংমাইলুং জে এফ এম চি-ৰ বনাধ্বলৰ ক্ষতিগ্রস্ত এলেকাসমূহৰ নিৰাময়ৰ বাবে প্রস্তাবিত কাম-কাজৰ ধৰণ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

তালিকা- ৯ ৪ লংমাইলুং জে এফ এম চি-ৰ প্রস্তাবিত কাম-কাজৰ প্ৰকাৰ

নিৰাময় ব্যৱস্থা	প্ৰয়োজনীয় (হয়/নহয়)	জে এফ এম চি-ৰ দায়িত্ব (হয়/নহয়)	মাহ/বছৰ যেতিয়া কৰিব পাৰি	নিৰাময় ব্যৱস্থাৰ বাবে প্রস্তাবিত বৰ্ধিত এলেকা (হেক্টেৰ)
ক্ষতিগ্রস্ত বনাধ্বলৰ পুনৰুদ্ধাৰ	হয়	হয়	জুন-জুলাই	৩০০
কটা গছৰ গুৰিৰ সুৰক্ষা	হয়	হয়	বছৰ জুৰি	৩০০
জল বিভাজিকা নিৰাময়	হয়	হয়	বছৰ জুৰি	৫
জলাধাৰ	হয়	হয়	বছৰ জুৰি	৫
ঘাঁই আৰু ত্ৰিশৃঙ্খলীৰ কাম	হয়	হয়	বছৰ জুৰি	—
বাঁহ খেতি আৰু মাটি পেলাৱা	হয়	হয়	বছৰ জুৰি	সংৰক্ষিত বনাধ্বল
বীজ সিঁচা	হয়	হয়	বছৰ জুৰি	—
শিপা আৰু অংকুৰ কটা আৰু ৰোপণ	হয়	হয়	বছৰ জুৰি	—
কলম আৰু নিৰাময়	হয়	হয়	বছৰজুৰি	—
শিলৰ প্রাচীৰ/অন্য বেৰ	হয়	হয়	বছৰজুৰি	১০০ হেক্টেৰ
সামাজিক বেৰ	হয়	হয়	বছৰজুৰি	১০০ হেক্টেৰ
অন্যান্য কাম-কাজ (হাতীৰ পৰা সুৰক্ষা)	হয়	হয়	বছৰজুৰি	সংৰক্ষিত বনাধ্বল

উৎস : প্ৰফৰ্মা-৩, তালিকা-৩.৯/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চি-ৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

এইদৰে লংমাইলুং সমিলিত জে এফ এম চি-ৰ বনাধ্বল এলেকাত নিৰাময় কাম-কাজৰ বাবে নিম্নোক্ত প্রস্তাৱসমূহ দিয়া হৈছেঃ

- ক) বীজ সিঁচা
- খ) শিপা আৰু অংকুৰ কটা আৰু ৰোপণ

৪.৩। বনাথওল উন্নয়ন পরিকল্পনা— অগ্রিম কাম-কাজ আৰু বন সৃষ্টি

ওপৰত উল্লেখ কৰা বিষয়সমূহৰ সৈতে সংশ্লিষ্ট বিষয়বোৰ তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল।

তালিকা- ১০ : লংমাইলুঁ জে এফ এম চি-ৰ বনাথওল উন্নয়ন পরিকল্পনা

নিৰাময় ব্যৱস্থা	ৰোপণৰ বাবে হেষ্টৰৰ হিচাপত নিৰ্দ্বাৰিত এলেকা	ৱ্লক ৰোপণৰ বাবে অগ্রাধিকাৰ	প্ৰজাতি	স্থান ব্যৱধান (মিটাৰ × মিটাৰ)
প্ৰাকৃতিকভাৱে পুনৰুজ্জীৱিতকৰণত সহায়তা (ৰোপণৰ স্থান ব্যৱধানসহ)	৩৫ হেষ্টৰ এ পি এফ বি চিৰ দ্বাৰা এ এল আৰ	—	শাল বহিৰ্ভূত এন চি এফ পি	২×২
ৱ্লক ৰোপণ	—	—	—	—
নিম, আমলথি, মহুৱা বহুৱা (ভেষজ উদ্ভিদ)ৰ বীজ সিঁচা	১০	—	ভেষজ উদ্ভিদ	—
সমৃদ্ধকৰণ ৰোপণ/সিঁচা	—	—	—	—
পোনপটীয়া ৰোপণ	—	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—	—
মুঠ এলেকা (হেষ্টৰ)	৪৫ হেষ্টৰ	—	—	—

উৎস : প্ৰফ়ৰ্মা-৩, তালিকা-৩.৮/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৪.৪। বনাথওল উন্নয়ন — বার্ষিক লক্ষ্য মাত্ৰা

৫.তালিকা-১০ (ক) আৰু (খ) : লংমাইলুঁ জে এফ এম চি-ত বন উন্নতকৰণৰ বার্ষিক লক্ষ্যমাত্ৰা (বছৰ-১-ৰ
পৰা বছৰ-৫ আৰু বছৰ-৬-ৰ পৰা বছৰ-১০)

ওপৰৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত বার্ষিক লক্ষ্য হিচাপে দহ বছৰ সময়ৰ বাবে তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

ৰোপণৰ নাম	শালমিশ্ৰিত সহযোগীৰ সৈতে খণ্ড ৰোপণ
ৰোপণৰ সময়সীমা	২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬ (১০ বছৰ)
ৰোপণৰ এলেকা	১০০ হেষ্টৰ
স্থান ব্যৱধান	৩×৩ মিটাৰ, প্ৰতি হেষ্টৰত ১১০০ পুলি
খণ্ডৰ সংখ্যা	১০টা (প্ৰতিটো ১০ হেষ্টৰকৈ)
প্ৰজাতি	শাল; সহযোগী —গমাৰি, চিঁচু, তিতাচপা আদি
হাৰ	এ পি এফ বি চি এছৰ দ্বাৰা অনুমোদন ক্ৰমে (প্ৰতি দুবছৰ মূৰে ২০ শতাংশ হাৰত বৃদ্ধি)

ৰোপণ সংজনৰ বাবে কৰ্ম আঁচনি

বিভীষণ বৰ্ষ	কাম-কাজ	পৰিমাণ (টকা)
২০১৬-১৭	পুনৰুজ্জীৱিতকৰণৰ বাবে উপযুক্ত স্থান চিনাঙ্ক, স্বাভাৱিকভাৱে বীজ পৰাৰ সম্পূৰ্ণা পৰীক্ষা, প্রাকৃতিক-জৈৱিক হস্তক্ষেপ আৰু তীব্ৰতা নিৰ্ণয়, ১০০ হেষ্টৰৰ কম নহয়, ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী মাহত মাটিৰ সীমা চিনাঙ্ক, চাৰিটা খণ্ডত মাটি বিভাজন, মাটি উন্নয়ন, মাটিৰ কাম@ ১০০০ টকা প্ৰতি হেষ্টৰ।	১,০০,০০০/-
২০১৭-১৮*	৩×৩ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ১১১১ পুলি প্ৰতি হেংত ৰোপণ- এপ্রিল-জুন মাহত; এলেকাৰ জি পি এছ মাৰ্কিং	৪,৯৭,০০০/-
২০১৮-১৯*	৩×৩ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ১১১১ প্ৰতি হেষ্টৰত ৰোপণ - এপ্রিল-জুন মাহত; এলেকাৰ জি পি এছ মাৰ্কিং প্ৰথম নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	৪,৯৭,০০০/- ৬১,৬০০/-
২০১৯-২০*	৩×৩ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ১১১১ প্ৰতি হেষ্টৰত ৰোপণ - এপ্রিল-জুন মাহত; এলেকাৰ জি পি এছ মাৰ্কিং দ্বিতীয় নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	৫,৯৬,৪০০/- ৭৩,৯২০/-
২০২০-২১*	৩×৩ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ১১১১ প্ৰতি হেষ্টৰত ৰোপণ - এপ্রিল-জুন মাহত; এলেকাৰ জি পি এছ মাৰ্কিং তৃতীয় নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	৫,৯৬,৪০০/- ১,৪৭,৮৪০/-
২০২১-২২*	চতুর্থ নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	২,৬৬,১১২/-
২০২২-২৩*	পঞ্চম নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	৩,৫৪,৮৬১/-
২০২৩-২৪*	ষষ্ঠ নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	২,৬৬,১১২/-
২০২৪-২৫*	সপ্তম নিৰণি	২,৬৬,১১২/-
২০২৫-২৬*	অষ্টম নিৰণি	২,৬৬,১১২/-
	প্ৰযোজনীয় মুঠ বাজেট	৩৯,৮৯,৪২৪/-

* ৰোপণৰ পাঁচ বছৰ বিৰতিৰ পিছত বন-বাত নিৰণি কাৰ্য কৰিব লাগিব।

উৎস ৪ প্ৰকৰ্মা-৩, তালিকা-৩.১০/ৰে বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

ৰোপণৰ নাম	ঃ	সহযোগী প্ৰজাতিসহ চেণ্ড মিশ্ৰিত প্ৰজাতিৰ লুক ৰোপণ
ৰোপণৰ সময়সীমা	ঃ	২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬ (১০ বছৰ)
ৰোপণৰ এলেকা	ঃ	১০০ হেষ্টৰ
স্থান ব্যৱধান	ঃ	২×২ মিটাৰ, প্ৰতি হেষ্টৰত ২৫০০ পুলি
বৃদ্ধি কৰিবলগীয়া উদ্বিদৰ সংখ্যা	ঃ	১১০০০০ (বছৰি আনুমানিক ১১০০০)
খণ্ডৰ সংখ্যা	ঃ	১০টা (প্ৰতিটো ১০ হেষ্টৰকৈ)
প্ৰজাতি	ঃ	চেণ্ড; সহযোগী —আজাৰ, কৈৰে, খয়েৰ, চিঁ, জিয়া, অজুন, ঘোঁৰানিম বাঁহ (জাতি, কেঁকো, ভলুকা, বিজুলী) আদি।

ৰোপণ সৃজনৰ বাবে কৰ্ম আঁচনি		
বিভায় বৰ্ষ	কাম-কাজ	পৰিমাণ (টকা)
২০১৬-১৭	পুনৰজীৱিতকৰণৰ বাবে উপযুক্ত স্থান চিনান্ত, স্বাভাৱিকভাৱে বীজ পৰাৰ সম্ভাৱনা পৰীক্ষা-প্রাকৃতিক জৈৱিক হস্তক্ষেপ আৰু তীব্ৰতা নিৰ্গায়, দহ হেষ্টৰৰ কম নহয়, ডিচেম্বৰ জানুৱাৰী মাহত মাটিৰ সীমা চিনান্ত, চাৰিটা খণ্ডত মাটি বিভাজন, মাটি উন্নয়ন, মাটিৰ কাম@ ১০০০ টকা প্ৰতি হেষ্টৰ।	১,০০,০০০/-
২০১৭-১৮*	২×২ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ২৫০০ পুলি প্ৰতি হেষ্টৰত ৰোপণ-এপ্রিল-জুন মাহত; এলেকাৰ জি পি এছ মাৰ্কিং	২,৬২,৫০০/-
২০১৮-১৯*	২×২ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ২৫০০ প্ৰতি হেষ্টৰত ৰোপণ - এপ্রিল-জুন মাহত; এলেকাৰ জি পি এছ মাৰ্কিং	২,৬২,৫০০/-
	প্ৰথম নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অর্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	২৬,৯৫০/-
২০১৯-২০*	২×২ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ২৫০০ প্ৰতি হেষ্টৰত ৰোপণ- এপ্রিল-জুন মাহত; এলেকাৰ জি পি এছ মাৰ্কিং	৩১,৫০০০/-
	দ্বিতীয় নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অর্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	৩২,৩৪০/-
২০২০-২১*	২×২ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ২৫০০ প্ৰতি হেষ্টৰত ৰোপণ- এপ্রিল-জুন মাহত; এলেকাৰ জি পি এছ মাৰ্কিং	৩১,৫০০০/-
	তৃতীয় নিৰণি	৬৪,৬৮০/-
২০২১-২২*	চতুৰ্থ নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অর্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	২,৬৬,১১২/-
২০২২-২৩*	পঞ্চম নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অর্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	১,৫৫,২৩২/-
২০২৩-২৪*	ষষ্ঠ নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অর্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	১,১৬,৪২৪/-
২০২৪-২৫*	সপ্তম নিৰণি	১,১৬,৪২৪/-
২০২৫-২৬*	অষ্টম নিৰণি	১,১৬,৪২৪/-
	প্ৰয়োজনীয় মুঠ বাজেট	২১,৪৯,৫৮৬/-

*ৰোপণৰ পাঁচ বছৰ বিৰতিৰ পিছত বন-বাত নিৰণি কাৰ্য কৰিব লাগিব।

৫.১। নাৰ্চাৰী উন্নয়ন পৰিকল্পনা

লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ নাৰ্চাৰী উন্নয়ন পৰিকল্পনা তলৰ নাৰ্চাৰীসমূহৰ প্ৰকাৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল

ক) জে এফ এম চি নাৰ্চাৰী (বিভাগীয় নাৰ্চাৰীসহিতে)

খ) অন্যান্য নাৰ্চাৰী- আত্মসহায়ক গোট আৰু ব্যক্তিগত

বিতৎ বিৱৰণ তলত দিয়া হ'ল—

জে এফ এম চি নাৰ্চাৰী

তলৰ তালিকাখনত লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ নাৰ্চাৰীসমূহৰ বিতৎ ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা হৈছে। ইয়াত জে এফ
এম চি-ৰ নাৰ্চাৰীসমূহ অন্তভুক্ত কৰা হৈছে।

তালিকা- ১১ (ক) : লংমাইলুং জে এফ এম চির নার্থীসমূহ

নার্থীর অবস্থান	প্রজাতি	উন্নয়নৰ বছৰ	বীজৰ সংখ্যা	মন্তব্য
লংমাইলুং জে এফ এম চি	বিবিধ প্রকাবৰ	২০১৬	৮,২৮,০০০	প্রস্তাৱিত

উৎস : প্ৰফ়ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১১'/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

অন্যান্য নার্থী

তলৰ তালিকাখনত লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ অন্যান্য নার্থীসমূহৰ বিতং ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা হৈছে।

তালিকা- ১১ (খ) : লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ নিকটৰত্তী অন্যান্য নার্থীসমূহ

নার্থীর অবস্থান	প্রজাতি	উন্নয়নৰ বছৰ	বীজৰ সংখ্যা	মন্তব্য
লংমাইলুং জে এফ এম চি	বিভিন্ন প্রকাবৰ	২০১৬	৮,২৮,০০০	প্রস্তাৱিত

উৎস : প্ৰফ়ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১২'/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৫.২ ৰক্ষণাবেক্ষণ পৰিকল্পনা- ১০ বছৰ

লংমাইলুং জে এফ এম চিত ৰোপণৰ কৰা বৃক্ষৰ ৰক্ষণাবেক্ষণ পৰিকল্পনা তলত দিয়া হ'ল। ইয়াৰ দহৰণৰীয়া সময়সীমা ধাৰ্য কৰা হৈছে।

(ক) বৃক্ষৰ প্ৰজাতিসমূহ শাল, গমাৰি, চেণ্ণ

তালিকা- ১২ (ক) : লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ শাল, গমাৰি, চেণ্ণ গছৰ পুলিৰ ৰক্ষণাবেক্ষণ পৰিকল্পনা

বছৰ	পৰিচয়া
প্ৰথম বছৰ	নিৰ্দিষ্ট দিনৰ মূৰে মূৰে অপত্তণ চাফাই আৰু ক্ৰিপাৰ বিং আঁতৰোৱা
দ্বিতীয় বছৰ	সূৰ্য পোহৰক বাধা দিয়া অপত্তণসমূহ আঁতৰোৱা। ব্যৱধান পূৰণ পোনপটীয়াভাৱে উদ্বিদসমূহ বাঢ়ি ঘোৱাৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰা
তৃতীয় বছৰ	কাষৰ ডালবোৰ আঁতৰোৱা
চতুৰ্থ বছৰ	কাষৰ উদ্বিদসমূহৰ ডাল-পাত আঁতৰোৱা
পঞ্চম বছৰ	কাষৰ উদ্বিদসমূহৰ ডাল-পাত আঁতৰোৱা
ষষ্ঠ বছৰ	ব্যৱধান ৰোপণ
সপ্তম বছৰ	ব্যৱধান ৰোপণ
অষ্টম বছৰ	ব্যৱধান ৰোপণ
নৰম বছৰ	ব্যৱধান ৰোপণ
দশম বছৰ	চেণ্ণৰ বিকল্প শাৰীসমূহ আঁতৰোৱা

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

(খ) বাঁহ

তালিকা- ১২ (খ) : লংমাইলুং জে এফ এম চির বাঁহ ৰোপণৰ প্ৰিকল্পনা

বছৰ	পৰিচয়
প্ৰথম বছৰ	নিৰণি আৰু অন্যান্য অপত্তিসমূহ আঁতৰোৱা পুলিৰ চাৰিওকায়ে বিং গঠন
দ্বিতীয় বছৰ	নিৰণি আৰু অন্যান্য অপত্তিসমূহ আঁতৰোৱা পুলিৰ চাৰিওকায়ে বিং গঠন
তৃতীয় বছৰ	ঘাঁহৰ আগ আঁতৰোৱা
চতুর্থ বছৰ	ঘাঁহৰ আগ আঁতৰোৱা
পঞ্চম বছৰ	ঘাঁহৰ আগ আঁতৰোৱা আৰু সুবিন্যস্তকৰণ
ষষ্ঠ বছৰ	ঘাঁহৰ আগ আঁতৰোৱা আৰু সুবিন্যস্তকৰণ পৰ্যাপ্ত পোহৰ আৰু বতাহ পাবৰ বাবে পাতলীয়া কলম
সপ্তম বছৰ	ঘাঁহৰ আগ আঁতৰোৱা আৰু সুবিন্যস্তকৰণ পৰ্যাপ্ত পোহৰ আৰু বতাহ পাবৰ বাবে পাতলীয়া কলম
অষ্টম বছৰ	ঘাঁহৰ আগ আঁতৰোৱা আৰু সুবিন্যস্তকৰণ পৰ্যাপ্ত পোহৰ আৰু বতাহ পাবৰ বাবে পাতলীয়া কলম
নৰম বছৰ	ঘাঁহৰ আগ আঁতৰোৱা আৰু সুবিন্যস্তকৰণ পৰ্যাপ্ত পোহৰ আৰু বতাহ পাবৰ বাবে পাতলীয়া কলম
দশম বছৰ	ঘাঁহৰ আগ আঁতৰোৱা আৰু সুবিন্যস্তকৰণ পৰ্যাপ্ত পোহৰ আৰু বতাহ পাবৰ বাবে পাতলীয়া কলম

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু সম্পদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

(গ) কাঠখৰি ৰোপণ

তালিকা- ১২ (গ) : লংমাইলুং জে এফ এম চির কাঠখৰি ৰোপণ প্ৰিকল্পনা

বছৰ	পৰিচয়
প্ৰথম বছৰ	কাঠখৰিৰ বীজসমূহৰ চাৰিওকায়ে নিৰণি আৰু বিং গঠন
দ্বিতীয় বছৰ	কাঠখৰিৰ বীজসমূহৰ চাৰিওকায়ে নিৰণি আৰু বিং গঠন
তৃতীয় বছৰ	কাষৰ ডালসমূহ কটা, অন্যফালৰ ডাল-পাত আঁতৰোৱা
চতুর্থ বছৰ	কাষৰ ডালসমূহ কটা, অন্যফালৰ ডাল-পাত আঁতৰোৱা
পঞ্চম বছৰ	ৰোপিত পুলিত শাৰী তৈয়াৰ
ষষ্ঠ বছৰ	গছৰ গুৰি চিকণোৱা
সপ্তম	গছৰ ডাল-পাত কলম (১৫ বছৰৰ মূৰে মূৰে)

অষ্টম বছৰ	কাষৰ ডালসমূহ কটা আৰু নিৰণি
নৰম বছৰ	কাষৰ ডালসমূহ কটা আৰু নিৰণি
দশম বছৰ	কাষৰ ডালসমূহ কটা আৰু নিৰণি

উৎস : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

(ঘ) এন টি এফ পি / ভেজ উল্লিঙ্ক

তালিকা- ১২ (ঘ) : লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ এন টি এফ পি / ঔষধি ৰোপণৰ প্ৰতিপালন পৰিকল্পনা

বছৰ	পৰিচ্যা
প্ৰথম বছৰ	পুলিৰ চাৰিওকায়ে নিৰণি ৰিং গঠন অস্তিম সীমাত কটা পৰৱৰ্তী ঝতুত ফল উৎপাদনৰ বাবে পিছুৱাবলৈ কলিসমূহ কটা
দ্বিতীয় বছৰ	পুলিৰ চাৰিওকায়ে নিৰণি ৰিং গঠন অস্তিম সীমাত কটা পৰৱৰ্তী ঝতুত ফল উৎপাদনৰ বাবে পিছুৱাবলৈ কলিসমূহ কটা
তৃতীয় বছৰ	ফল-বীজ সংগ্ৰহ আৰু মৃতবোৰ আঁতৰাবলৈ পাতলীয়া কলম
চতুর্থ বছৰ	ফল সংগ্ৰহ ইফালে-সিফালে বঢ়া-অতিৰিক্ত ডাল-পাতসমূহ আঁতৰাবৰ বাবে পাতলীয়া কলম
পঞ্চম বছৰ	ফল সংগ্ৰহ ইফালে-সিফালে বঢ়া-অতিৰিক্ত ডাল-পাতসমূহ আঁতৰাবৰ বাবে পাতলীয়া কলম
ষষ্ঠ বছৰ	ফল সংগ্ৰহ ইফালে-সিফালে বঢ়া-অতিৰিক্ত ডাল-পাতসমূহ আঁতৰাবৰ বাবে পাতলীয়া কলম
সপ্তম বছৰ	ফল সংগ্ৰহ ইফালে-সিফালে বঢ়া-অতিৰিক্ত ডাল-পাতসমূহ আঁতৰাবৰ বাবে পাতলীয়া কলম
অষ্টম বছৰ	ফল সংগ্ৰহ ইফালে-সিফালে বঢ়া-অতিৰিক্ত ডাল-পাতসমূহ আঁতৰাবৰ বাবে পাতলীয়া কলম
নৰম বছৰ	ফল সংগ্ৰহ ইফালে-সিফালে বঢ়া-অতিৰিক্ত ডাল-পাতসমূহ আঁতৰাবৰ বাবে পাতলীয়া কলম
দশম বছৰ	ফল সংগ্ৰহ ইফালে-সিফালে বঢ়া-অতিৰিক্ত ডাল-পাতসমূহ আঁতৰাবৰ বাবে পাতলীয়া কলম

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু গাঁওবাসীৰ সৈতে আলোচনা

৫.৩ : বিবিধ প্রকার কামকাজের পরিকল্পনা

লংমাইলুং জে এফ এম চির বাবে বিবিধ প্রকার কামকাজের পরিকল্পনাসমূহ তলত দিয়া হ'ল :

তালিকা- ১৩ : লংমাইলুং জে এফ এম চি-ত বিবিধ প্রকার কামকাজ

কার্য	প্রয়োজনীয়তা হয়-নহয়	দায়বদ্ধতা	মাহ-বছর	কালি (হেষ্টের)
১) চিকিৎসা/ স্বাস্থ্য যত্ন শিল্প	হয়	ভি এছ এছ	ফেব্রু-মার্চ	জে এফ এম চি
২) অনানুষ্ঠানিক শিক্ষা কেন্দ্ৰ	হয়	ভি এছ এছ	ফেব্রু-মার্চ	জে এফ এম চি
৩) ইঞ্জন বক্ষা ডিভাইচ প্ৰাৰ্ত্তন	হয়	ভি এছ এছ	ফেব্রু-মার্চ	জে এফ এম চি
৪) গো উন্নয়ন /স্বাস্থ্য উন্নয়ন	হয়	ভি এছ এছ	ফেব্রু-মার্চ	জে এফ এম চি

উৎস : প্রফ়ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১৩' /বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।
বিপণন কার্য

লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ উৎপাদনসমূহ বিপণন কাৰ্যৰ বাবে পৰিকল্পনা হ'ল

ক) জিলাখনৰ ভিতৰ-বাহিৰ ব্যৱসায়ীসকলৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন কৰিব লাগিব

খ) বন বজাৰত বিক্ৰী

গ) প্ৰদৰ্শনীত অংশগ্ৰহণ

প্ৰত্যাশিত লাভ

এই উপ-শাখাত লংমাইলুং সন্মিলিত জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা বন সুৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ পৰা প্ৰত্যাশিত সুফলসমূহ আৰু সেইবোৰ বিতৰণৰ বিৱৰণ তলত উল্লেখ কৰা হৈছে।

৫.৪ কাঠ আৰু ঘাঁহৰ পৰা প্ৰত্যাশিত সুফল

লংমাইলুং সন্মিলিত জে এফ এম চিৰ উল্লিখিত বিষয় নিম্নোক্ত তালিকাত সন্নিৰিষ্ট কৰা হৈছে। এই বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ অধীনস্থ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা বনাঞ্চল সুৰক্ষাৰ জৰিয়তে সুফলবোৰ প্ৰত্যাশা কৰা হৈছে।

তালিকা- ১৪ : লংমাইলুং জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা সুৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ পৰা প্ৰত্যাশিত সুফলসমূহ

সামগ্ৰী	মাহ	বছৰ (নিৰ্দেশক)	পৰিমাণ
কাঠখৰি	১২ মাহ	-	৬০-৭৫ কিঃগ্রাম/মাহ
ঘৰৰ বাবে কাঠ	—	—	—
সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	১২ মাহ	৩২-৫০ টুকুৰা/মাহ	৮০০-১২০০ কিঃগ্রাম/মাহ
খুঁটা	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা ঘাঁহ আৰু পশুখাদ্য	১২ মাহ	-	২০-৩০ কিঃগ্রাম/মাহ

সামগ্রী	মাহ	বছর (নির্দেশক)	পরিমাণ
এন টি এফ পি	৩-৪ মাহ	-	২০-৩০ কিঃগ্রাম বছরি
মজুরি	১২ মাহ	২০০-৩০০	বনাথওল
অন্যান্য	—	—	—

উৎস : প্রফর্মা - ৩, তালিকা ৩.১৪ বন বিভাগের কর্মচারী আৰু সম্প্রদায়ের সদস্যসকলের সৈতে আলোচনা

৫.৫ অংশীদারিত্ব ব্যবস্থা

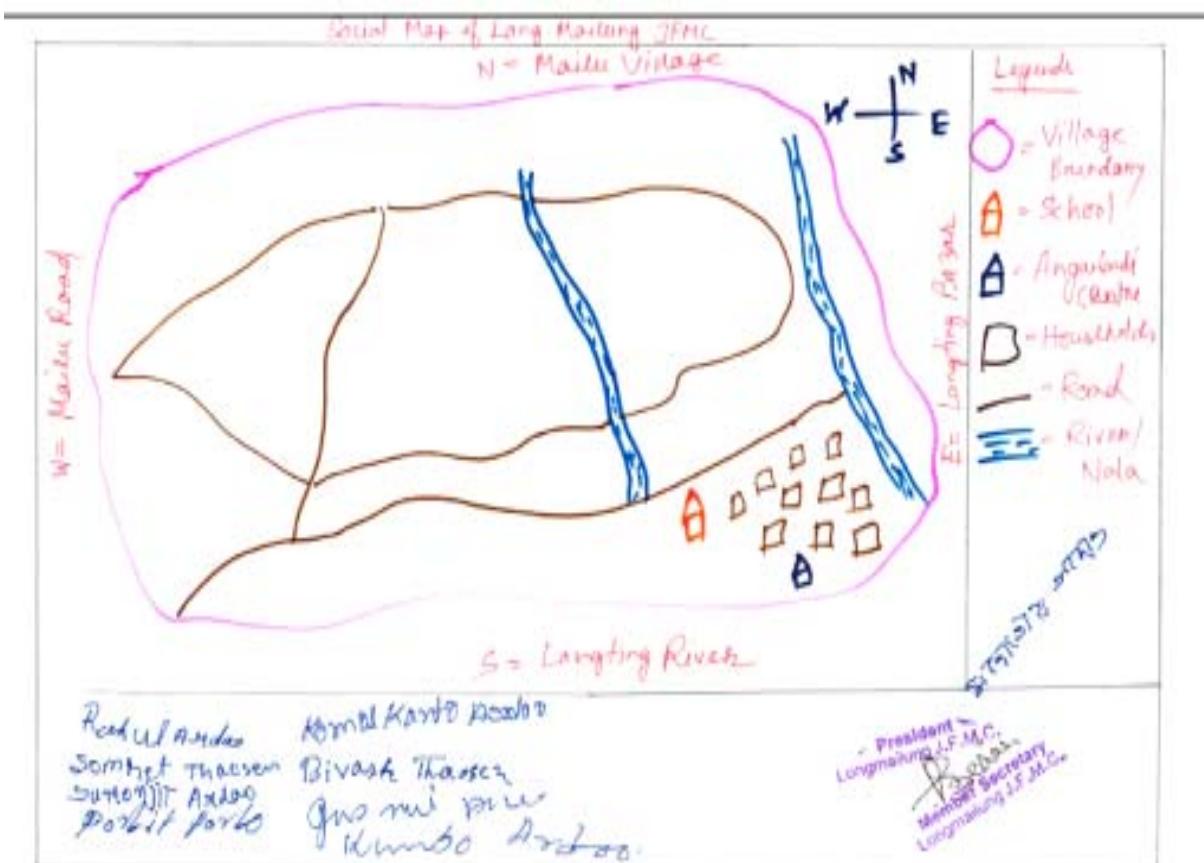
লংমাইলুং জে এফ এম চির সদস্যসকলের লাভালাভের বাবে অংশীদারিত্ব ব্যবস্থা তলত উল্লেখ কৰা হৈছে।

তালিকা : ১৫ লংমাইলুং জে এফ এম চি অংশীদারিত্ব ব্যবস্থা

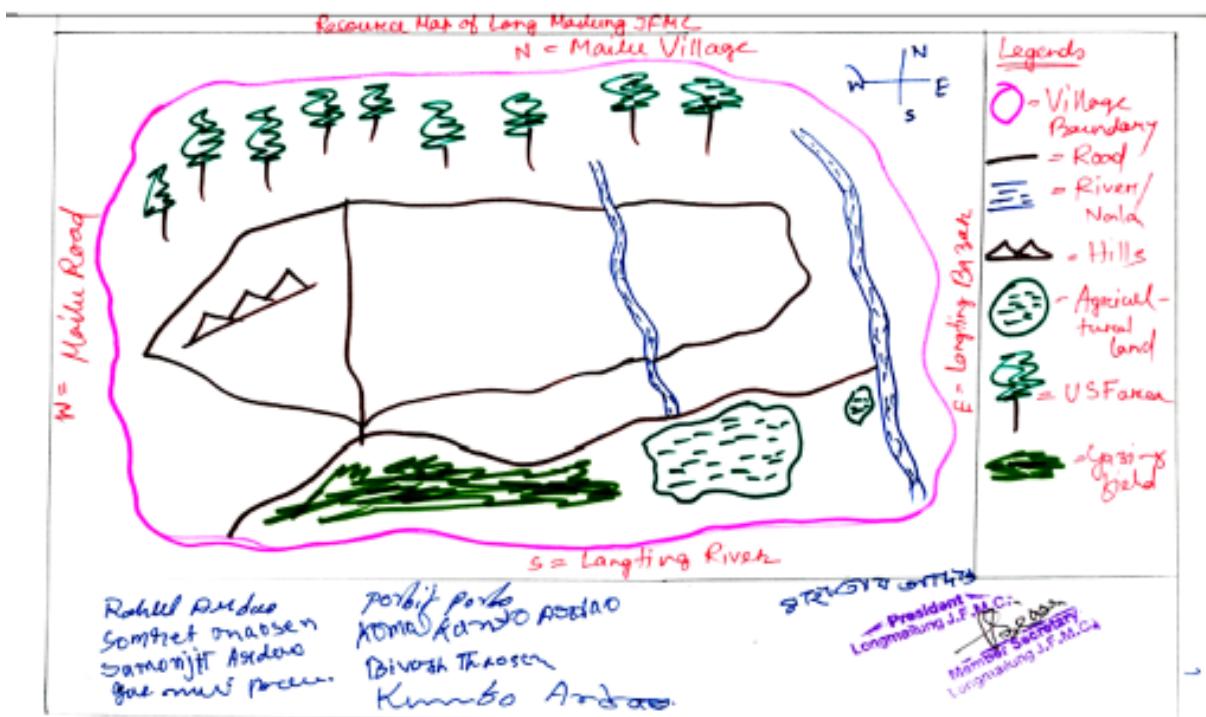
প্রক্রিয়া	প্রকার
সমানভাবে ভাগ-বতৰা	ব্যক্তিগতভাবে সংগৃহীত
গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা মুকলি সংগ্ৰহ	ঔষধি গচ্ছ, পশুখাদ্য, বাড়ু
আন প্রক্রিয়া	—

উৎস : প্রফর্মা - ৩, তালিকা ৩.১৫ বন বিভাগের কর্মচারী আৰু সম্প্রদায়ের সদস্যসকলের সৈতে আলোচনা

(১) লংমাইলুং জে এফ এম চির সামাজিক মানচিত্র

(২) লংমাইলুং জে এফ এম চির সম্পদ মানচিত্র

Long - distance

Uncontrolled Areas

	Dev. of Degraded and Forest	Forest regeneration	Human use (mining, RPPB etc.)	Plantation boundaries	Plantation roads	Natural regeneration	Plantation of Forest	Regeneration of Forest	Holder of Forest	Holder of boundary	Conversion of boundary	Mark & recording	Point no.
Area of degraded forest	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
Forest protection	B	*	C	D	E	D*	G*	H	I	J	K	L	M*
Plantations on (mining, RPPB etc.)	C		*	C	C	C	C	C	C	C	G	H	I
Plantations boundaries	D			*	D	D	G	H	D	J	K	L	M
Plantations road	E				*	E	E	E	E	E	F	G	H
Natural regeneration	F					*	G	H	F	J	I	K	L
Plantations of (mining, RPPB etc.)	G						*	G	G	G	F	H	I
Human use (mining, RPPB etc.)	H							*	H	J	K	L	M
Holder of boundary	I								*	J	O	P	Q
Conversion of boundary	J									*	G	H	I
1. P (boundary) —> boundaries, roads etc. 2. Q (boundary) —> roads 3. R (boundary) —> boundaries 4. S (boundary) —> boundaries													

Planted areas

Protected areas

Human use areas

Conversion areas

Boundary areas

Regeneration areas

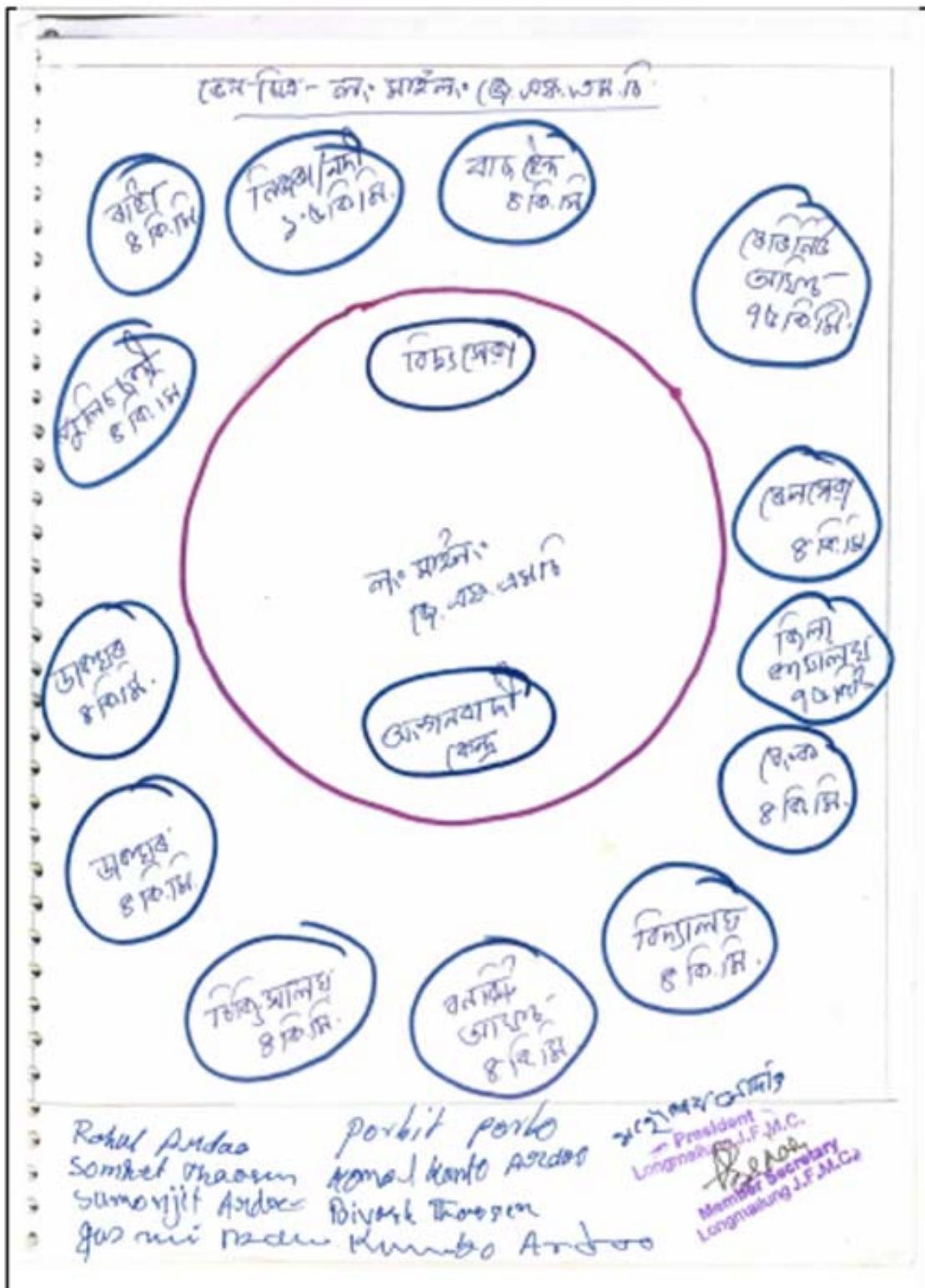
Plantation areas

Forest areas

Uncontrolled areas

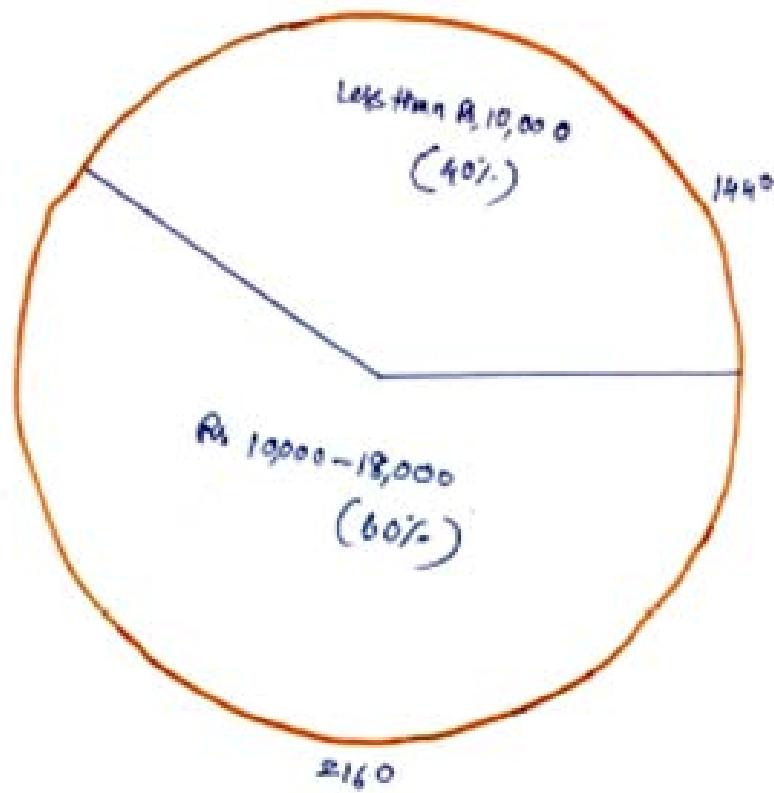
লংমাইলুং জে এফ এম চির জীরিকা স্থানাংক

ଲଂଘାଇଲୁଁ ଜେ ଏଫ ଏମ ଚିର ଇ ପି ଏ ସ୍ଥାନାଂକ

ଲଂମାଇଲୁଙ୍ ଜେ ଏଫ ଏମ ଟିବ ଡେନ ଡାୟେଗ୍ରାମ ବିଶ୍ଵେଷଣ

Pie chart (Health Parity) – Long Maitung JFMC

Rahat Dhad

Semel thorsten from Kanto Area

Surajjit Mydoo Dinesh Thew

partil Park Kumbo Arbo.

your much obliged.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

President
Gouvernement
R. L. G.

P. J. M.
M. S. G. S. C.
Longmeadow, Mass.

ଲଂମାଇଲୁଙ୍ ଜେ ଏଫ ଏମ ଚିବ ପାଇ ଟିକ୍ରିବ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପଦର ସ୍ଥାନାଂକ ବିଶ୍ଳେଷଣ

পরিশিষ্ট VI (তথ্য-১)

তালিকা-১ : গাঁৱৰ মূল তথ্য

তালিকা-১ : জে এফ এম চিৰ মূল তথ্য

ক্র.নং	জে এফ এম চিৰ নাম	গঠনৰ তাৰিখ	কায়নিৰ্বাহক সমিতিৰ সদস্যসকলৰ নাম	সভাপতিৰ নাম	সচিবৰ নাম	গাঁও উন্নয়ন নিৰ্ধাৰণ	প্রতি পৰিয়াল বা ব্যক্তিৰ বৰঙণি	ব্যৱহৃত সামাজিক বেৰ হয়/নহয়	বিশেষ সাফল সন্দৰ্ভত মন্তব্য	সাফল্যৰ মানৰ % হাৰ
১	লংমাইলুং	২০১৫	২১	কজিন ডিব্ৰেগিডি	সঞ্জিৎ লাংথাছা	নাই	নাই	নাই	নাই	নাই

তালিকা-২ : গাঁওভিত্তিক জনসংখ্যাৰ তথ্য

গাঁৱৰ নাম	পৰিয়ালৰ সংখ্যা	অনুসূচিত জাতি		অনুসূচিত জনজাতি		অ' বিচি		সাধাৰণ		মুঠ
		পুৰুষ	মহিলা	পুৰুষ	মহিলা	পুৰুষ	মহিলা	পুৰুষ	মহিলা	
লংমাইলুং	১২০	নাই	নাই	১৬০	১৩০	নাই	নাই	নাই	নাই	২৯০

তালিকা- ৩ : ভূমি ধাৰণৰ ভিত্তিত গাঁৱৰ কৃষকসকলৰ শ্ৰেণী বিভাগ

ভূমি ধাৰণ অনুযায়ী কৃষকৰ শ্ৰেণী বিভাগ						মুঠ
ক্রং নং	গাঁৱৰ নাম	ধনী কৃষক	শুন্দ্ৰ কৃষক	উপাস্ত কৃষক	ভূমিহীন পৰিয়াল	
১	লংমাইলুং	নাই	১২০	০	০	১২০

তালিকা- ৪ : পশুধনৰ সংখ্যা

পশুধনৰ সংখ্যা								
গাঁই	মহ	ছাগলী	ভেড়া	ষাঁড়	গাহৰি	কুকুৰা	অন্যান্য	মুঠ
১৫	০০	৪০	০	০	৩০	৪০০	০	৪৮৫

তালিকা-৫ : গাঁরৰ আন্তঃগাঁথনি

ক্রমিক নং	আন্তঃগাঁথনি	অবস্থিতি	গাঁৰৰ পৰা দূৰত্ব (কিলোমিটাৰ)	বৰ্তমানৰ অৱস্থা
১	প্ৰধান পথ	লেংটিং	৪ কিলোমিটাৰ	ভাল
২	বিদ্যুৎ	আছে	ভিতৰত	শোচনীয়
৩	গেছ সংযোগ	নাই	নাই	নাই
৪	পৰিবহণ	লেংটিং	৪ কিলোমিটাৰ	শোচনীয়
৫	প্ৰাথমিক চিকিৎসা কেন্দ্ৰ	লেংটিং	৪ কিলোমিটাৰ	শোচনীয়
৬	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	লংপলাং	ভিতৰত	শোচনীয়
৭	ডাকঘৰ	লেংটিং	৪ কিলোমিটাৰ	শোচনীয়
৮	বেংক	লেংটিং	৪ কিলোমিটাৰ	শোচনীয়
৯	ফোন	নাই	নাই	শোচনীয়
১০	অংগনৱাড়ি কেন্দ্ৰ	লংপলাং	ভিতৰত	শোচনীয়
১১	গাঁও পথগায়ত্ৰৰ কাৰ্যালয়	নাই	নাই	নাই
১২	বাজহ কাৰ্যালয়	হাফলং	৭৫ কিলোমিটাৰ	ভাল
১৩	থানা	লেংটিং	৪ কিলোমিটাৰ	শোচনীয়
১৪	বন কাৰ্যালয় (লাট)	লেংটিং	৪ কিলোমিটাৰ	ভাল
১৫	ডাকঘৰ	লেংটিং	৪ কিলোমিটাৰ	শোচনীয়
১৬	বাছৰ সুবিধা	নাই		শোচনীয়
১৭	বেঁল ষ্টেচন	লেংটিং	৪ কিলোমিটাৰ	ভাল
১৮	খোৱা পানী	লেংটিং নলা	১.৫ কিলোমিটাৰ	শোচনীয়
১৯	জে এফ এম চি-ৰ বাজুৰা ভৱন, পেট্ৰোমেক্স লাউডস্পিকাৰ বাচন আদি	নাই	নাই	নাই
২০	জিলা মুখ্য কাৰ্যালয়	হাফলং	৭৫ কিঃমিঃ	শোচনীয়

তালিকা- ৬ : কৃষিজাত শস্য

শস্যের প্রকার	বর্ষা নির্ভর		জলসিথওন	
	শস্যের নাম	এলেকা হেষ্টের হিচাপত	শস্যের নাম	এলেকা হেষ্টের হিচাপত
খাবিফ	ধান	২০ হেঃ	-	-
ৰবি শস্য	শাক-পাচলি	১৫ হেঃ	-	-
অন্যান্য	-	-	-	-

তালিকা-৭ : গাঁৱৰ শস্য উৎপাদন ক্রপৰেখা

শস্যের প্রকার	মুঠ উৎপাদন (আনুমানিক)	পৰিয়ালৰ সংখ্যা	গড় উৎপাদন (কুইণ্টল প্রতি হেষ্টের)
ধান	৭০ কুইণ্টল	৬০	২৮০
ঘেঁহ	-	-	-
চৈল বীজ	-	-	-
শাক-পাচলি	২০ কুইণ্টল	৬০	৩০০
মচলা	-	-	-
স্বল মিলেট	-	-	-
ফলমূল	-	-	-
অন্যান্য	-	-	-

তালিকা- ৮ : পশুখাদ্যৰ পর্যাপ্ততা

প্রকার	১-৩ মাহ	৩-৬ মাহ	> ৬ মাহ
শস্যের অৱশিষ্ট	—	-	✓
গচ্ছ পৰা খাদ্য	—	✓	—
ঘাঁহ	—	—	✓
সেউজীয়া খাদ্য	—	✓	-
বনাথওলত চাৰণ	—	—	✓

তালিকা- ৯ : পশুখাদ্যের পর্যাপ্ততা

ক্রয়ের বাবে	অরস্থান	যদি অন্য গাঁরত, গাঁরৰ পৰা দূৰত্ব (কিলোমিটাৰ)
গেলামাল/সুলভ মূল্যের দোকান	-	-
সাধাহিক বজাৰ	লংপ্লাঃ	ভিতৰত
প্ৰধান বজাৰ	লেংটিঃ	৪ কিঃমিঃ
বন নিগম বিক্ৰী বিভাগ	—	—
টেঙ্গু পাট্টা পি এইচএডি	—	—
মাছৰ বজাৰ	লেংটিঃ	৪ কিঃমিঃ
ভেষজ উদ্দিদ সংগ্ৰহ কেন্দ্ৰ	—	—
অন্যান্য বিশেষ	—	—

তালিকা- ১০ : জলসম্পদ সুবিধাৰ পর্যাপ্ততা

জলৰ উৎস	সংখ্যা	পানীৰ পর্যাপ্ততা (উপযুক্ততা, খতুকালীন)	ব্যৱহাৰ (খোৱাৰ বাবে, জলসিঞ্চন, গা ধোৱা)
জল সংৰক্ষণ			
বান্ধ			
দৱকল			
নদী-নলা	লেংটিঃ নলা	পর্যাপ্ত	খোৱা, জলসিঞ্চন
জুৰি	-	-	-
খাল			
জলাধাৰ			
অন্যান্য	-	-	-

তালিকা- ১১ : শক্তি ব্যৱহাৰ

ইঞ্জনৰ প্ৰকাৰ	নিৰ্বৰশীল পৰিয়ালৰ সংখ্যা	নিৰ্বৰশীল মাহৰ সংখ্যা	উৎস (স্থানীয় গাঁও, বন, অন্যান্য উৎস)	মুখ্য / গৌণ
কাঠখৰি	৬০	গোটেই বছৰ	বনাধ্বল	মুখ্য
কেৰাচিন	-	-	-	-
গোৱৰ জৈৱ গেছ	-	-	-	-
গোৱৰ পৰ্যা	-	-	-	-
ৰঞ্জন গেছ	-	-	-	-
বৈদুতিক চৌকা	-	-	-	-
অন্যান্য	-	-	-	-

তথ্য-II : জীরিকাৰ সুযোগ বিশ্লেষণ

তালিকা- ১২ : কৃষি আৰু উদ্যান শস্য

বাধাসমূহ	কাৰণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কৰ্মসূচী
কৰ্ম উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> ■ পৰম্পৰা কৃষি পদ্ধতি ■ বছৰেকত এবিধ শস্যৰ খেতি ■ সাৰ, কীটনাশক, পতংগ নাশক দৰৱ আদিৰ ব্যৱহাৰ অতি নগণ্য। ■ জলসিঞ্চন ব্যৱস্থাৰ অভাৱ। ■ কৃষি আন্তঃগাঁথনি, আধুনিক সা-সঁজুলি আৰু যন্ত্ৰপাতি আদিৰ অভাৱ। ■ উচ্চ উৎপাদনশীল বীজ সম্পর্কে সজাগতাৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ উপযুক্ত আৰু উচ্চমানৰ সাৰ, কীটনাশক আদিৰ প্ৰয়োগ। ■ নতুন আৰু অত্যাধুনিক প্ৰযুক্তিৰ প্ৰয়োগ। ■ সু-সংগ্ৰহ প্ৰশিক্ষণ। গাঁওবাসীয়ে উন্নত কৃষি ব্যৱস্থাক আকোৱালি লোৱা। ■ উচ্চ উৎপাদনক্ষম বীজ ব্যৱহাৰৰ আঁচনি 	<ul style="list-style-type: none"> ■ টেক্টুৰ ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ। ■ কৃষি-নীতি উন্নতকৰণৰ কাৰ্যসূচী ■ সাৰ, কীটনাশক, বৰ্ণসংকৰ বীজ আদিৰ অতি কৰ্মৰ ব্যৱহাৰ।
ভৰাল আৰু উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> ■ সংৰক্ষণ পদ্ধতি সম্পর্কে সজাগতাৰ অভাৱ। ■ বিদ্যুতৰ সৰবৰাহ নোহোৱাৰ বাবে শীতল মজুতৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ বিক্ৰী নোহোৱা সামগ্ৰী দীৰ্ঘকাল ধৰি মজুতৰ সুবিধা। ■ উপযুক্ত শস্য মজুত কৰি ৰখাৰ সুবিধা 	<ul style="list-style-type: none"> ■ পেকেজিং ■ পৰিবহণ আৰু বিপনন
বিপণন	<ul style="list-style-type: none"> ■ পৰিবহণ ব্যৱস্থা অতি শোচনীয়। ■ মধ্যভোগীৰ বাবে বজাৰৰ সৈতে পোনপটীয়া যোগাযোগ স্থাপন কৰিব নোৱাৰে। ■ বিপণন কলা-কৌশল সম্পর্কে জ্ঞানৰ অভাৱ, বিক্ৰীৰ পৰম্পৰাগত পদ্ধতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰতা। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ প্ৰকৃত পৰিবহণ ব্যৱস্থাই কৃষকসকলক তেওঁলোকৰ সামগ্ৰী নিকটৰতী বজাৰলৈ লৈ যোৱাত সহায় কৰিব। ■ মধ্যভোগীক আঁতৰাই বজাৰ মূল্য সৰ্বোচ্চ হাৰত বৃদ্ধি কৰা। ■ বৰ্তমান বজাৰৰ পৰিস্থিতি আৰু তেওঁলোকৰ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বৰ্তমান মূল্যৰ বিষয়ে অধিক জ্ঞান। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ক্ৰেতা-বিক্ৰেতাৰ মিলন

তালিকা- ১৩ : পশুধন

বাধাসমূহ	কারণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কর্মসূচী
চৰণীয়া ভূমি কম	প্ৰযোজ্য নহয়	-	-
পশু খাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা	<ul style="list-style-type: none"> ■ শোচনীয় বিন্দীয় অৱস্থাৰ কাৰণে বজাৰৰ পৰা ক্ৰয় কৰাৰ অক্ষমতা। ■ গছ-গছনিৰ পৰা পশুখাদ্য, শস্যৰ অৱশিষ্টাংশ কেৱল ৩-৬ মাহৰ বাবে পৰ্যাপ্ত। বছৰ জুৰি পৰ্যাপ্ত নহয়। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ পশুপালনৰ দ্বাৰা উচ্চ উপাৰ্জন ■ সুবিধা লাভ কৰিব পাৰিলে পশু খাদ্যৰ বাবে ভাল ঘৰৱা বজাৰ আৰু এই সুবিধাই জীৱিকাৰ বিকল্প সুযোগ সৃষ্টি কৰিব। 	পশুধন খণ্ডৰ উন্নত সুবিধাৰ বাবে পশুচিকিৎসা বিভাগৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন
পশু চিকিৎসা ব্যৱস্থা	<ul style="list-style-type: none"> ■ পশু চিকিৎসাৰ কোনো কেন্দ্ৰ নাই। ■ যথোপযুক্তভাৱে পশু পালন-প্ৰজনন সম্পর্কে জ্ঞানৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ৰোগ নিয়ন্ত্ৰণ ■ গৃহপালিত পশুৰ জীৱনকাল (আয়ুস) বৃদ্ধি। ■ গাঁওবাসী পশুপালনৰ প্ৰতি আকৃষ্ট হোৱাৰ লগতে এই সম্পৰ্কীয় সজাগতা বৃদ্ধি হ'ব। 	
দুঃখ উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> ■ পশু খাদ্যৰ অভাৱ ■ দুঃখ উৎপাদ বৃদ্ধিৰ বাবে বিজ্ঞানসমূহত পশুপালন সম্পৰ্কীয় জ্ঞানৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ দুঃখ উৎপাদনৰ প্ৰশিক্ষণৰ দ্বাৰা উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিব পৰা যায় ■ দুঃখৰ উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাব অধিক উৎপাদনক্ষম উন্নত জাতৰ পশুধনৰ ব্যৱহাৰ 	
দুঃখ বজাৰ	<ul style="list-style-type: none"> ■ প্ৰত্যক্ষ দুঃখ বজাৰৰ সৈতে যোগাযোগ কম ■ বিভিন্ন দুঃখজাত দ্ৰব্যৰ বজাৰ চাহিদাৰ প্ৰতি জ্ঞান নহয় 	<ul style="list-style-type: none"> ■ বৃহৎ দুঃখ বজাৰৰ চাহিদা 	

তালিকা- ১৪ : কাঠ ভিন্ন বনজ সম্পদ (এন ড্ৰিউ এফ পি)

বাধাসমূহ	কারণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কর্মসূচী
কম সংগ্ৰহ	■ কাঠ ভিন্ন বনজ সম্পদ সুলভ নহয়	■ পৰ্যাপ্ত সাৰুৱা চনপৰা ভূমিৰ	■ খাদ্যশস্য আৰু ঔষধি গছ ৰোপণ
অস্থিতিশীল সংগ্ৰহ	■ উপলক্ষ নহয়।	■ পৰ্যাপ্ত সাৰুৱা চনপৰা ভূমিৰ	■ এটিএফপিৰ প্ৰক্ৰিয়াকৰণ
কম মূল্যৰ হাৰ	■ উপলক্ষ নহয়।	■	■ উন্নতকৰণ
মূল্য সংযোজন	<ul style="list-style-type: none"> ■ প্ৰক্ৰিয়াকৰণ ইউনিট নাই। ■ প্ৰযোজনীয় সম্পদৰ উৎস পৰ্যাপ্ত নহয় ■ কাৰিকৰী জ্ঞান না। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ উপলক্ষ নহয়। 	■ উপলক্ষ নহয়।

তালিকা- ১৫ : বিশেষ দক্ষতা : হস্তত্ত্ব

বাধাসমূহ	কারণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কর্মসূচী
কেঁচামালৰ পর্যাপ্ততা	<ul style="list-style-type: none"> ■ দুকি পোৱা স্থানৰ ভিতৰত (বজাৰ ৷ কিঃ মিঃ দূৰত) কেঁচামালৰ অভাৱ ■ ভঁৰাল নাই। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ কেঁচামালৰ ভঁৰাল স্থাপনৰ বাবে উমেহতীয়া ঠাই। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ কেঁচামালৰ ভঁৰাল স্থাপন।
উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ গুণগত মান	<ul style="list-style-type: none"> ■ উচ্চ মানৰ সামগ্ৰীৰ ভঁৰাল ■ পৰম্পৰাগত যন্ত্ৰপাতিৰ ব্যৱহাৰ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ নতুন বজাৰ উলিওৱাৰ কাৰণে উন্নতমানৰ সামগ্ৰী উৎপাদন। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ আধুনিক যন্ত্ৰপাতি আৰু সা-সঁজুলিৰ বিষয়ে প্ৰশিক্ষণ। ■ গাঁওবাসীসকলক উন্নত প্ৰযুক্তি প্ৰদান।
বজাৰৰ সন্তাৱনীয়তা	<ul style="list-style-type: none"> ■ মান সন্তান বজাৰৰ অভাৱ ■ মূল্য নীতিৰ অভাৱ ■ প্ৰাতিষ্ঠানিক ক্ৰেতাৰ সৈতে সংযোগ নাই ■ বিবিধ প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী বা নতুন প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী উৎপাদন কৰা নহয় 	<ul style="list-style-type: none"> ■ বিবিধ প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী উৎপাদনৰ জৰিয়তে নতুন নতুন বজাৰ উলিওৱা 	<ul style="list-style-type: none"> ■ উৎপাদিত সামগ্ৰী বৃহৎ পৰিমাণে ক্ৰয়ৰ বাবে প্ৰাতিষ্ঠানিক ক্ৰেতাৰ সৈতে চুক্তিৰ ব্যৱস্থা
খণ্ড সুবিধা	<ul style="list-style-type: none"> ■ বেংক বা ডাকঘৰৰ ছেভিংছ বেংকৰ সৈতে সংযোগ নাই। ■ চৰকাৰ আৰু বেংকসমূহৰ উন্নয়ন আঁচনিবোৰ সম্পর্কে সজাগতাৰ অভাৱ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ চৰকাৰৰ দ্বাৰা বিস্তীয় সাহায্য ■ সহজতে খণ্ড লাভৰ সুযোগ প্ৰদান 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ক্ষুদ্ৰ বিনিয়োগ, নিৰ্ধাৰিত কালৰ ভিত্তিত (টাৰ্ম ল'ন), কাৰ্য্যকৰী (চলিত) মূলধনৰ ব্যৱস্থা
বিবিধ প্ৰকাৰ উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> ■ বিবিধ প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী বা নতুন প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী উৎপাদন নকৰা ■ দ্রব্যৰ বহুমুখীতা সম্পৰ্কীয় ধাৰণাৰ অভাৱ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ আধুনিক যুগৰ বজাৰৰ চাহিদা অনুসৰি চাহিদা থকা সামগ্ৰীৰ উৎপাদন 	<ul style="list-style-type: none"> ■ দক্ষতা উন্নতকৰণ আৰু নতুন সামগ্ৰী তথা বিবিধ প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী উৎপাদন সম্পর্কে প্ৰশিক্ষণ

তালিকা- ১৬ : ঝণৰ সুবিধা

বাধাসমূহ	কাৰণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কৰ্মসূচী
ঝণগ্রান্ততা	নাই	■ নিকটৱৰ্তী এলেকা আধুনিক বিজ্ঞীয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন	
সুতৰ হাৰ	■ বেচৰকাৰী ঝণদাতাসকলৰ দ্বাৰা উচ্চ হাৰত মুদ ধাৰ্য	■ ৰাজ সাহায্য হাৰত (subsidized) ঝণৰ ব্যৱস্থা	বিজ্ঞীয় অন্তৰ্ভুক্তিৰ সৈতে উন্নত ঝণ সুবিধাৰ বাবে বিজ্ঞীয় সংস্থাৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন
ঝণৰ পৰ্যাপ্ততা	■ ৰুঁকি (risk) লোৱাত ভয় ■ নথি-পত্ৰ সম্পর্কীয় জ্ঞানৰ অভাৱ	■ ট্যার্ট-আপছ উদ্যমিতা প্ৰকল্প (ভেঙ্গাৰ)	
বন্ধকৰ অসুবিধা	■ বন্ধক বখা সম্পত্তিৰ যথোপযুক্ত নথি প্ৰস্তুতকৰণৰ অভাৱ	■ এলেকাত যথোপযুক্ত দলিল পত্ৰ বা নথি তৈয়াৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সজাগতাৰ অভাৱ	

[Signature]
 Divisional Forest Officer
 Dima Hasao Forest Division (East)
 Hailong.